

A POLITIKAI ELLENVÉLEMÉNYEK KRIMINALIZÁLÁSA ÉS ELYNYOMÁSA.

AZ ÜGY A FÜGGETLENSÉGI MOZGÓSÍTÁS
KATALÁN

Rossella Selmini

Criminalia
Annuario di scienze penali

in disCrimen tól 9.7.2021

ÖSSZEFOGLALÁS 1. Bevezetés. — 2. A polgárok biztonságáról szóló törvény a "Bureau-elynyomás". — 3. A büntető törvénykönyv 2015. évi reformja: közrend elleni bűncselekmények. — 4. A függetlenségi mozgalom napi mikroelynyomása: ideiglenes esettörténet. — 5. A köztér semlegessége a közrend és a terrorizmus között. — 6. A spanyol kivételességtől az európai normalitásig?

1. Bevezetés

2017. október 1-jén Katalóniában nagy feszültség, de intenzív részvétel közepette népszavazást tartottak az autonóm közösség függetlenségéről, miután évekig megoldatlan konfliktusok voltak, és kudarcot vallottak vagy elakadtak a katalán státútum felülvizsgálatáról szóló tárgyalások¹. Mint köztudott, a választás napját a spanyol rendőrség különösen erőszakos elnyomó beavatkozása jellemezte, hogy megpróbálja megszakítani a szavazást². Végül 2 286 217 szavazatot számoltak össze (ebből 90,18% támogatta a függetlenséget), míg további 746 207-et

¹ A konfliktus pontos és teljes olasz nyelvű rekonstrukciójához, politikai és jogi vonatkozásaival kapcsolatban lásd: F. MARCELLI, Catalonia: a question of democracy, in F. MARCELLI, (szerk.), The Catalan problem between the right to decide and self-determination (A katalán probléma a döntéshez való jog és az önrendelkezés között), Nápoly, 2020, 26 ff., és egy mélyreható történelmi-politikai rekonstrukcióhoz M. SANTOPADRE, The Catalan challenge: egy befejezetlen forradalom krónikája, Róma, 2018.

² A népszavazás megtartását jóváhagyó katalán törvényt az előző szeptemberben felfüggesztették, és azt a spanyol alkotmánybíróság 2017. október 17-i 114. sz. ítélete csak a népszavazás megtartását követően nyilvánítja alkotmányellenesnek. A fent említett felfüggesztés mellett azonban már szeptemberben "948 polgármestert és a Generalidad 62 tisztviselőjét tájékoztatták arról, hogy kötelesek megakadályozni vagy megbénítani minden olyan kezdeményezést, amelynek célja a felfüggesztés figyelmen kívül hagyása", valamint engedetlenségük lehetséges büntetőjogi következményeiről (F.MARCELLI, Katalónia, i. m., 46). A polgármesterek és köztisztviselők ellen indított későbbi perek közül sok pontosan e kötelezettség be nem tartásából ered. Ezekből a részletekből azonban sejtethető, hogy a népszavazás törvénytelenége vagy alkotmányellenessége, valamint az a tény, hogy büntetőjogi következményekkel járt a támogatók számára, sokkal összetettebb kérdés, mint amit az olasz nyilvános vita során is kezeltek. Ez különösen annak fényében van így, hogy Spanyolországban a Ley Organica 2/2005, de 22 de junio, de modificación del Código Penal után népszavazást tartani már nem bűncselekmény.

A szavazólapokat a rendőrség lefoglalja³.

A Guar-dia Civil és a Policia Nacional között rendőrök ezrei által végrehajtott elnyomó akcióról⁴ készült képek bejárták a világot, és nemzetközi figyelmet keltettek egy olyan kérdésben, amely régóta feszültséget okoz a spanyol kontextusban. Egy olyan kontextus, amely minden, csak nem pacifikált, amelyben a plurinacionalitás kérdése – gondoljunk csak a baszk függetlenségi szervezetekkel való korábbi konfliktusra vagy a galíciai függetlenség tartós és láthatatlan kriminalizálására – még messze nem oldódott meg⁵.

Ez a tanulmány nem foglalkozik a politikai és bírósági konfliktus lényegével, azaz Katalónia önrendelkezési jogával, és nem tárgyalja a népszavazás jogszerűségének vagy jogellenességének ellentmondásos profiljait, olyan kérdéseket, amelyeknek ma már a spanyol határokon kívül is van irodalma⁶. Ehelyett a hangsúly az alulról szerveződő mozgósítás kriminalizálásának folyamatán és büntető és adminisztratív eszközök alkalmazásával történő elnyomásán lesz⁷. Egyetértve azokkal az értelmezésekkel, amelyek a katalán függetlenségi mozgalom elnyomását egy

³ A. GENIOLA, Cosa elismerés a Catalognában. Egy spanyol és európai probléma tünete, Reset-DOC, 2017. október 30., <http://www.reset.it/reset-doc/cosa-accade-in-catalogna>.

⁴ A népszavazás napján mintegy ezer embert sebesített meg a rendőrség a katalán Generalidad adatai szerint, amelyeket a T. RODON-M idéz. GUINJOAN, Beaten ballots: political participation dynamics between police interventions, in *Political Science Research and Methods*, 2021. január 7., 1–18., doi:10.1017/psrm.2020.48.

⁵ Galícia függetlenségének – még folyamatban lévő – bűncselekménnyé nyilvánításáról v. <https://www.vila-web.cat/noticies/un-altre-miting-no-nou-moments-del-judici-contraindependentistes-gallecs-a-lau-diciencia-espanyola/>. Hatalmas politikai, szociológiai és jogi szakirodalom áll rendelkezésre a plurinacionalitás témájáról. Itt elegendő rámutatni egy nemrégiben készült olasz elemzéshez, amelyet pontosan a katalán és spanyol esetnek szenteltek, J. CAGIAO Y CONDE-G. FERRAIUOLO-P. RIGOBON (szerk.), *La nazione catalana. Történelem, nyelv, politika, alkotmány többnemzetiségű perspektívában*, Nápoly, 2018; C. MORENO, *A spanyol plurina-parti labirintus. Gyakorlati okok mások nacionalista elfogultságának kritizálására, miközben figyelmen kívül hagyják saját nacionalista álláspontjukat*, in *Genealogy* 2020, 4, 7, 1-22, doi:10.3390/genealogy4010007.

⁶ V. in particolare G. FERRAIUOLO, *La via catalana. Vicende dello stato plurinazionale spagnolo*, in *Federalismi* n. 18, 2013, 1–40; J. LÓPEZ, *Una apología del derecho a decidir*, in F. MARCELLI, *Catalogna, i. m.*, 129–147.; E. VITALE (a cura di), *Quale federalismo?*, Torino, 2011; T. WATERS, *A World Elsewhere: Secession, Szubszidiaritás és önrendelkezés mint európai értékek*. Maurer Kar, n. 23, 2016. április, 11-45, <http://www.repository.law.indiana.edu/facpub/2600>.

⁷ A katalán mozgósítás sajátos repertoárja, amely a szavazáshoz hasonló demokratikus jog gyakorlásán, a polgári engedtlenség tipikus formáin és a lakosság széles rétegeinek bevonásán alapul, ezt a tapasztalatot csak részben hasonlítja össze más megmozdulásokkal – például a megszorításellenes mozgalmakkal – és más függetlenségi harcokkal, amelyeket ezért ebben a munkában nem tárgyalunk.

Az elmúlt években Nyugat-Európában tapasztalt legerősebb elnyomási hullámokkal⁸ szemben, egy demokratikusnak tekintett és egyértelműen békés mozgósítást ellenző kontextusban kívánom felidézni a közelmúlt eseményeit és az elnyomás esettörténetét, az alkalmazott büntetőjogi vagy "félbüntető" eszközök elemzésére, alkalmazásuk intenzitására és a kedvezményezettektől függő különböző intézkedések kombinációjára összpontosítva. Röviden, hogy elmélyítsem, mert úgy gondolom, hogy ma, az európai demokráciák keretein belül, a spanyol eset néhány kivételt jelent. Ha valóban igaz, hogy még más, nem az autoriter államoknak tulajdonítható kontextusokban is tanúi lehettünk a tiltakozáshoz, a tüntetéshez és a nem konform politikai gondolkodás kifejezéséhez való jog elnyomására irányuló intenzív beavatkozásoknak⁹, akkor ugyanilyen nyilvánvalónak tűnik, hogy az a mód, ahogyan ezt a politikai jellegű konfliktust a büntető- vagy közigazgatási szférára ruházták, fontos sajátosságokat mutat, valamint azokra a következményekre is, amelyek ebből származhatnak általában a politikai ellenvélemények kriminalizálásának folyamataira.

Ahogy a büntetőpolitika összehasonlító tanulmányaiban Amerika kivételességén tűnődünk, hivatkozva az amerikai büntető igazságszolgáltatási rendszer¹⁰ erős büntető jellegére és szelektivitására a nyugati világ más kontextusaihoz képest, ugyanúgy azon tűnődünk, vajon Spanyolország nem képvisel-e ma kivételes esetet az európai panorámában, hivatkozva jogszabályainak jellemzőire és az európai körképben való alkalmazásának néhány módjára. a tiltakozások és a politikai ellenvélemények ellenőrzése.

⁸ In questo senso kontra C. FERNÁNDEZ BESSA et al., Political persecution at the heart of Europe: The criminalisation of the Catalan pro-independence movement (Politikai üldöztetés Európa szívében: A katalán függetlenségpárti mozgalom kriminalizálása), in European Group for the Study of Deviance and Social Control (Európai csoport a függetlenséget és a társadalmi kontrollt tanulmányozva), Newsletter, 5. szám, 2018. május; I. BERNAT-D. WHYTE, Posztfasizmus Spanyolországban: Küzdelem Katalóniáért, in Kritikai szociológia, 46, 4-5, 2020, 761-776; M. VEHI et al., Amnistia. Pro-postes per a un debat necessari, Manresa, 2021.

⁹ R. WATTS: Az eltérő vélemények kriminalizálása. The Liberal State and the Problem of Legitimacy (A liberális állam és a legitimitás problémája), New York, 2020, amely azt figyelmezteti, hogy az eltérő vélemények elnyomásának normalizálása ezekben a demokratikus kontextusokban – amelyek ugyanakkor magasztalják az emberi és polgári jogok tiszteletben tartását és támogatják azok teljes kifejeződését – rávilágít arra a paradoxonra, amely érvényteleníti e demokratikus rendszerek legitimitását. Ugyanebben az értelemben lásd még J. BESSANT-M. GRASSO, La seguridad y el estado democrático liberalo. Criminalizando la política de los jóvenes, in Revista Internacional de Sociología, 77, 4, 2019, 1-12. A radikális kriminológia perspektívájának megközelítését lásd még J. SHANTZ (szerk.) On the Criminalization of Dissent: Deconstructing Official Oppression in an Age of Neoliberalism, Durham, N.C., 2014. Olaszország esetében a No-TAV mozgalom elnyomásával kapcsolatban lásd: X. CHIARAMONTE, Governare il conflitto. A No-TAV mozgalom kriminalizálása, Sesto San Giovanni, 2019.

¹⁰ - A "büntető jelleg" kifejezést itt a büntető jelleg fogalmának kifejezésére használom, jóllehet nem technikai módon, a büntető politikák társadalmi-kriminológiai tanulmányaiban széles körben elterjedt fogalom kifejezésére. Az amerikai kivételességről lásd többek között: M. TONRY, Explanations of American Punishment Policies: A National History, in Punishment & Society, 11, 3, 2009, 377 ff.

E kivételesség első eleme a politikai ellenfelek kriminalizálására helyezett hangsúly, akiket gyakran úgy azonosítanak, mint akik vitatják területüknek a spanyol államhoz való tartozását, még akkor is, ha Spanyolországban minden bizonnyal vannak kriminalizációs és elnyomási epizódok¹¹. A második elem, amely igazolni látszik a kivételesség értékelését, a közigazgatási és bűnügyi ellenőrzési eszközök alkalmazása, amelyek úgy tűnik, hogy más nyugat-európai kontextusokra jellemző módon erősítik egymást. A harmadik elem a közterületi tiltakozások ellenőrzésére használt közigazgatási és büntetőjogi szabályok különös szigorúsága, amely más nyugat-európai országokban, beleértve a jogi hagyományokban hasonlókat is, nem hasonlítható össze. Végül az utolsó elem arra vonatkozik, hogy ezt a kriminalizációs stratégiát szisztematikusan és kitartóan folytatták, és a katalán mozgósítás különböző szektoraira irányultak – a politikai elitől kezdve más intézményi szereplőkön át a közösségig –, különböző büntető vagy "félbüntető" eszközöket aktiválva, az érintett szereplők típusától függően.

Végezetül megvitatják annak kockázatát, hogy ez a spanyol kivételesség európai normalitássá válhat, ami a büntetőjoggal való visszaélésekkel szembeni tolerancia példáját és a politikai ellenvélemények olyan megnyilvánulásai elleni elnyomó beavatkozások igazolását jelenti, amelyeket nem kísérik a demokratikus normák szerint erőszakosnak minősíthető cselekmények.

Mielőtt megvizsgálánk ezeket a sajátosságokat, meg kell határozni, hogy mit értünk itt "a tiltakozás és a politikai ellenvélemény kriminalizálása és elnyomása" alatt. A kriminalizáció alatt különösen a meglévő szabályozások alkalmazását vagy új szabályozások kidolgozását értem, hogy ezeket a jelenségeket illegálissá tegyék, és következésképpen büntetjék. A kriminalizálás tehát azt jelenti, hogy új bűncselekményekről rendelkezünk, hanem azt is, hogy

¹¹ Az eltérő vélemények kriminalizálására irányuló figyelem Spanyolországban az utóbbi években különösen a megszorításellenes tüntetésekre vagy a lakhatáshoz való jogért folytatott küzdelemre összpontosult, nem pedig a függetlenségpárti tüntetésekre. Ebben a terjedelmes irodalomban, amely a fiatalok tiltakozására összpontosít, lásd K. CALVO-M. PORTOS, "A tilalmi törvény és a rakoncátlan ifjúság Spanyolországban", in M.T. GRASSO-J. BES-SANT (szerk.), *Governing youth politics in the age of surveillance (Az ifjúsági politika irányítása a megfigyelés korában)*, London, 2018, 33–47; L.M. FERNÁNDEZ DE MOSTEYRÍN-P. LIMÓN LÓPEZ, *Az eltérő vélemények ellenőrzése a biztonság révén a mai Spanyolországban*, uo., 48–61; I. GONZÁLESS ÁNCHEZ-M. MAROTO CALATAYUD, *A tiltakozás büntetése a neoliberalizmus alatt: Az ellenállás kezelése büntetéssel*, in *Crime, Law and Social Change*, 70, 2018, 443–460; M. MAROTO CALATAYUD, *Büntető dekriminalizáció? A politikai ellenzék elnyomása közigazgatási jog és zavaró rendeletek révén Spanyolországban*, in N. PERŠAK (szerk.), *A civilizálatlanságok szabályozása és társadalmi ellenőrzése*, Abingdon, 2016, 55–74; M.L. MAQUEDA ABREU, *La criminalización del espacio público. El imparable ascenso de las "clases peligrosas"*, in *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*, 2015, 1–56.

a már meglévő bűncselekmények esetében a büntetések szigorítása – vagy súlyosbító körülmények és a bűncselekmény elkövetésének új módjai – bevezetése, sőt ugyanezen szabályok alkalmazása, így a formális (vagy, ahogy ők mondják, szimbolikus) kriminalizációtól a lényegi kriminalizáció felé mozdulnak el. Ez azt is jelenti, hogy más, kriminalizáló funkcióval rendelkező közigazgatási jellegű rendelkezéseket is alkalmazni kell¹². Az elnyomás alatt itt elsősorban a tiltakozó rendészeti stratégiák alkalmazását értem, amelyek az erőszak alkalmazásának különböző szintjeit foglalják magukban: a tömeges azonosítástól és vádemeléstől kezdve az agresszívebb tiltakozás-ellenőrzési technikákon át a fizikai erőszak aránytalan alkalmazásáig. Másodszor, a büntetőeljárás igazságszolgáltatás általi megindításának igénybevétele. Természetesen ezek a szempontok nem merítik ki a viselkedés kriminalizálására és elnyomására rendelkezésre álló eszközök széles skáláját: gondoljunk a médiakampányokra és mindenekelőtt az ítélelhozatal fontos szerepére bizonyos társadalmi csoportok és egyének kriminalizálásában. Nem foglalkozom azonban ezzel a két utóbbi szemponttal, valamint a rendőrség által a katalán tüntetéseken alkalmazott aránytalan erőszakkal.

Végül a politikai egyet nem értés alatt különösen olyan politikai lehetőségek és álláspontok kifejezését értem, amelyek szembeállítják és megkérdőjelezzik a meglévő vagy kialakulóban lévő szabályozásokat, politikai döntéseket, intézményi személyeket és szerveket, vagy az országon belüli megszilárdult berendezkedést és gyakorlatokat. Mindenekelőtt a politikai ellenvélemények gyakorlásának azon módjaira – utcai tiltakozás és polgári engedetlenség¹³ – fogok összpontosítani, amelyeket a katalán függetlenségi mozgósítás széles körben átvett.

E tekintetben fontos előre látni, hogy ez a hozzájárulás szinte kizárólag arra összpontosít, amit én a függetlenségi mozgalom napi "mikroelnyomásának" nevezek. Ezért nem tárgyaljuk, ha nem röviden, a legismertebb esetet: a katalán kormány és parlament hét tagjának, valamint két társadalmi aktivistának a lázadás büntetéseért folytatott perét és elítélését, amely bár az itt leírt átfogó kriminalizációs stratégia alapvető részét képezi

¹² – E tárgyban lásd R. WATTS, i. m., 123. és azt követő oldalak. A kriminalizációról általában, és különösen a formális és anyagi kriminalizáció közötti különbségtételről lásd: N. LACEY, *Historicizing Criminalization: Conceptual and Empirical Issues*, in *Modern Law Review*, 72, 6, 2009, 936 ff.; ID., *The Rule of Law and the Political Economy of Criminalization: An agenda for Research*, in *Punishment and Society*, 15, 4, 2013, 349 ff. A kriminalizációról, mint a deviancia címkézésének folyamatáról lásd T. PITCH, *La devianza*, Firenze, 1975, 6.

¹³ Azok a módozatok, amelyek – amint azt R. WATTS, i. m., 2. és azt követő oldalak, valamint általában a témával foglalkozó szakirodalom állítja – bizonyosan nem merítik ki az egyet nem értés kifejezésére szolgáló cselekvések repertoárját.

jellemzői és összetettsége miatt egyedi hozzájárulást igényelne. Gazdag irodalom áll rendelkezésre erről a perről és az ítéletről, amelyet később tárgyalunk, miközben sokkal nehezebb társadalmi-kriminológiai-logikai elemzéseket és mindenekelőtt adatokat és információkat találni a napi mikroelnyomásról. Ez a munka tehát mindenekelőtt a közrend elleni bűncselekményekre vonatkozó spanyol büntetőjogi és közigazgatási szabályozás sajátosságainak kritikai vizsgálatából áll, különös tekintettel a nyilvános térben történő tiltakozásra vonatkozó rendelkezésekre, majd az esettanulmányok elemzéséhez a polgári és politikai jogok védelmével foglalkozó egyesületektől gyűjtött adatokra támaszkodik, egyéb intézményi és újságírói anyagok, néhány nemzeti és katalán statisztikai adat, és végül kvalitatív empirikus anyagok, amelyek privilegizált tanúkkal készített interjúkból és terepkutatásból származó megfigyelési feljegyzésekből származnak¹⁴.

2. A polgárok biztonságáról szóló törvény a "bürokrácia" összefüggésében

Az elmúlt évtizedekben a nyugati világ számos országában büntető fordulat következett be, amely különösen az utcai bűnözés és a városi marginalitás felé fordult, a büntetések növelését vagy a közigazgatási szabálysértések kialakítását célzó büntetőjogi jogszabályok elfogadása és alkalmazása révén, általában a "biztonságpolitika" keretében. Az elmúlt évek tudományos szakirodalma különösen kiemelte a "hibrid" vagy "félig bűncselekményi" szabályozások széles körű alkalmazását, amelyek célja mindenekelőtt a nyilvános térben folytatott és a társadalmi rend szempontjából problematikusnak tekintett magatartások széles körének ellenőrzése, függetlenül attól, hogy azokat a büntető törvénykönyv bűncselekménynek minősíti-e vagy sem¹⁵. E rendeletek fő jellemzője, hogy két szakaszon mennek keresztül: az első egy közigazgatási előírás (függetlenül attól, hogy egy bizonyos módon viselkednek-e vagy sem), vagy

¹⁴ Ez a hozzászólás egy nagyobb kutatás része, amely 2018 májusától 2020 elejéig tartó hosszabb tartózkodásokat foglalt magában, amelyek során részt vettem a függetlenséggel kapcsolatos formális és informális csoportok ülésein és ülésein, különböző tiltakozó akciókon, valamint interjúkat készítettem kiváltságos tanúkkal. A kutatásnak ez az etnográfiai része, amely az egészségügyi vészhelyzet miatt megszakadt, még mindig hiányos, és csak marginális mértékben használják fel ebben a munkában.

¹⁵ – A jogi hibridek fogalmát illetően, amely amerikai kontextusban elsősorban polgári jellegű büntető eszközök sokféleségére utal, amelyek megsértése azonban bűncselekménnyé válik, lásd K. BECKETT-S. HER-BERT, *Banished. The New Social Control in Urban America*, New York, 2010. Mindezen eszközök elemzését az angol kontextusban és a szerzők által "kényszerítő megelőzőként" definiált fogalmi keretben lásd A. ASHWORTH-L. ZEDNER, *Preventive Justice*, Oxford, 2014 és A. CRAWFORD, *Governing through Anti-Social Behavior. A büntető igazságszolgáltatás szabályozási kihívásai*, in *British Journal of Criminology*, 49, 2009, 810-831; Olaszország esetében lásd: R. SELMINI, *Dalla sicurezza urbana al controllo del dissenso politico. A büntető közigazgatási jog története*, Róma, 2020.

amelynek megsértése a második szakaszban bűncselekménnyé válik¹⁶. Bár ezeket az általános tendenciákat minden ország a saját helyi sajátosságaihoz igazította, bizonyos egyértelműséggel körvonalazódik egy alapvető filozófia, amely egyesíti ezeket az intézkedéseket, és amely összefoglalható a múltban társadalmi jellegűnek tekintett problémák leküzdésére tett kísérletben – a bűnözőknél "agilisabbnak" tartott, de mindig sújtó jellegű eszközökkel, mint például a szegénység és a városi marginalitás, vagy inkább megelőző, mint elnyomó megközelítéseket érdemelnek, mint például a kisebb bűncselekmények.

Úgy tűnik, Spanyolország némi késéssel közelítette meg ezt a tendenciát. Valójában csak a 2000-es évek elején váltak láthatóvá az utcai bűnözés és a városi rendbontás kérdései, és kerültek be a politikai napirendbe és a közbeszédbe¹⁷. Az, hogy Spanyolország késlekedik a közrendi kampányok támogatásával a közterületeken tapasztalható városi marginalitás és az utcai bűnözés ellen, nem feltétlenül jelenti azt, hogy egy különösen enyhe rendszerrel állunk szemben. Éppen ellenkezőleg, a bebörtönzési arányok 2010-ig tartó folyamatos bővítése¹⁸, valamint az illiberálisság egyéb elemei, amelyek a büntető (és közigazgatási) jogszabályokat jellemzik, és amelyekről hamarosan beszélünk, úgy tűnik, hogy az autoriter Franco-rezsimtől való átmenet útját jelzik, amely küzd, hogy teljesen megszabaduljon a legtekintélyelvűbb és legelnyomóbb összetevőitől¹⁹. Ha az utcai bűnözés és a bizonytalanság kérdése ezért bizonyos késéssel kerül a politikai napirendre, úgy tűnik, hogy a különböző nemzetiségek bonyolult és megoldatlan együttéléséből eredő konfliktusok elfojtása bizonyos folytonossággal kíséri a spanyol történelmet, és bizonyos körülmények között különösen fontossá válik²⁰. Az elmúlt húsz évben kialakult közönséges bűnözéssel együtt mindenekelőtt ennek a sajátos politikai konfliktusnak a kriminalizálása és elnyomása jellemzi az erőszakról és a bűnözésről szóló normatív szempontokat, gyakorlatokat és nyilvános diskurzust.

¹⁶ Parlano infatti di kétlépcsős tilalmak A. P. SIMISTER-A. VON HIRSCH, A támadó csatorna szabályozása kétlépcsős tilalmak révén, A. VON HIRSCH-A.P. SIMISTER (a cura di), *Civilizálatlanságok: Az offenzív viselkedés szabályozása*, Oxford, 2006, 173-194.

¹⁷ J. MEDINA-ARIZA, A bűnözés politikája Spanyolországban: 1978-2004, in *Büntetés és társadalom*, 8, 2, 2006, 189 ff. A városi marginalitást, de a társadalmi természetű politikai egyet nem értést érintő büntető fordulatról lásd még: M. L. MAQUEDA ABREU, *La criminalización*, cit.

¹⁸ J. MEDINA-ARIZA, A bűnözés politikája, i. m., 188. J. BRANDARÍZ GARCÍA, A büntetés fejlődése a nagy recesszió összefüggésében: a spanyol büntetés-végrehajtási rendszer összehúzóódása, in *Revista de Derecho Penal y Criminología*, 12, 2014, 316.

¹⁹ C. FERNÁNDEZ BESSA et al., *Political persecution* cit., 4.; I. BERNAT-D. WHYTE, *Posztfasizmus Spanyolországban*, i. m.; J. BESSANT-M. GRASSO, *La seguridad*, i. m.; M. VEHÍ et al., *Amnistia*, i. m.

²⁰ Ahogy az a múltban Baszkföld függetlenségével történt, és most, különösen az elmúlt évtizedben, a katalán függetlenséggel, annak ellenére, hogy e két mozgalom küzdelmének formái különböznek.

Spanyolországban a közigazgatási és büntetőjogi eszközök kombinációja a kriminalizációs eljárásokban részben eltér a fent leírtaktól. Itt a Ley Orgánica 4/2015, de 30 de marzo, de protección de la seguridad ciudadana (a továbbiakban: LOPSC) által képviselt közigazgatási eszköz a büntetőjogi eszköz kiegészítéseként épül fel, de továbbra is saját szabályozási autonómiával rendelkezik. Itt nem a "legalhibrid" típusú, vagy kétlépcsős²¹ rendelkezéseket találjuk, hanem egy szankcionáló apparátust, amely a közigazgatási jogban reprodukálja számos súlyosabb bűncselekmény "enyhített" változatát, vagy közigazgatási szempontból szankcionálja a büntető törvénykönyvben nem szabályozott magatartásokat, lehetővé téve a modulációt a lényegében a rendőrség mérlegelésére bízott két eszköz használata tekintetében.

A LOPSC – annak ellenére, hogy a címben a "polgárok biztonsága" kifejezésre²² hivatkozik – túlnyomórészt közrendi rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket a rendőrség közigazgatási szempontból szankcionál. Nem olyan törvényről van tehát szó, amely figyelembe veszi az ügynevezett városi hanyatlás jelenségeit – mint például az Olaszországban 2008 és a mai nap között több alkalommal kiadott jól ismert "biztonsági rendeletek" vagy "biztonsági csomagok" esetében –, hanem egy olyan jogszabályról, amely bizonyos tekintetben hasonlít a közbiztonságról szóló egységes szerkezetbe foglalt törvényünkhöz²³. Itt határozottan a közbiztonság és a közrend fogalma érvényesül a városi biztonság fogalmával szemben.

A 2015-ös LOPSC nem újdonság a spanyol színtéren. Egy már létező, 1992-es hasonló törvény ugyanezt a kérdést szabályozta, ugyanazzal az alapfilozófiával²⁴. A 2015. évi új törvény azonban, miközben folytonosságban van az előzővel, kibővíti néhány rendelkezést és újakat vezet be,

²¹ Vagy inkább ez a mechanizmus megtalálható az önkormányzati közigazgatási rendeletek alkalmazásának bizonyos módjaiban, amelyeket a lenti 4. pontban röviden tárgyalok. Ne feledje, hogy még Spanyolországban is, mint a legtöbb európai országban, az önkormányzati rendeletet széles körben használták a városi marginalitással és az ügynevezett "civilizálatlansággal" kapcsolatos problémák kezelésére. Ezzel kapcsolatban lásd R. SELMINI, Dalla sicurezza urbana, i. m., 155. és azt követő oldalak.

²² Ez a cím bizonyos mértékben összetéveszthető ezekkel a rendeletekkel, közbeszédekkel és gyakorlatokkal, amelyek a múlt század kilencvenes éveiben alakultak ki bizonyos európai kontextusokban, a polgároknak a városi rendbontás jelenségeivel és az utcai bűnözéssel szembeni védelme tekintetében. Ezekről az érdekes különbségekről az olasz "városi biztonság" és a spanyol "polgárok biztonsága" fogalma között lásd: M. CASINO RUBIO, A polgárok biztonságának védelme Spanyolországban, in Istituzioni del Federalismo, 1, 2017, 67–95.

²³ Fontos különbség van azonban a szankcionált magatartások és a szankciók terjedelme tekintetében, amelyek a spanyol ügyben sokkal jelentősebbek.

²⁴ M. MAROTO CALATAYUD, Ciudades de excepción. Seguridad ciudadana y civismo como instrumentos de burorrepresión de la protesta, in P.O. OLMO (szerk.), Burorrepresión. Sanción administrativa y control social, Albacete, 2013, amely megállapítja, hogy a francoizmusból való átmenet hosszú szakaszában kísérletet tettek arra, hogy dekriminalizálják a leginkább büntető szabályozásokat a politikai másként gondolkodókkal szemben.

Mint említettük, dekriminalizált esetek. Az eredmény egy olyan szöveg, amely erősen kiegyensúlyozatlan a tiltakozás és a politikai ellenvélemények ellenőrzése felé, innen származik a Ley Mordaza (Gag Law) név. A tervezett 44 szabálysértés közül - nagyon súlyos, súlyos és kisebb súlyú - 21 olyan magatartásra vonatkozik, amely a gyülekezési és tiltakozási jog gyakorlása. Továbbá, mivel a LOPSC valójában "összegyűjtötte" a büntető törvénykönyvből a 2015. évi dekriminalizáció révén eltávolított rendelkezéseket, amelyeket a következő bekezdésben tárgyalunk, ugyanakkor bevezette az ügyek enyhített változatait, amelyekről a büntető törvénykönyv még mindig rendelkezik, azt látjuk, hogy a 2015. évi LOPSC-ben tipizált 44 jogsértés több mint 40%-ának van megfelelő "büntető" változata, és ezért akkor alkalmazandó, ha a magatartás nem minősül bűncselekménynek²⁵. Itt bepillantást nyerhetünk a bevezetőben említett bonyolult és tagolt büntető apparátusba, amely azon a lehetőségen alapul, hogy a beavatkozási eszköz megválasztását a körülményeknek megfelelően moduláljuk. A magatartás és annak célja vagy következményei meghatározásának homályos megfogalmazásai – mint például "a város nyugalmanak megzavarása" vagy a "biztonsági kockázat" megteremtése – valójában széles mérlegelési jogkört biztosítanak a rendőrségnek a büntetőeljárás alá vonandó magatartás tekintetében²⁶. A "különösen súlyosnak" minősített jogsértések között megtaláljuk például a művészet megsértését. 35, n. 1, ha a nem kommunikált találkozók vagy események szervezése vagy népszerűsítése, különösen a tiltott területeken, közigazgatási szabálysértésnek minősül²⁷. A "súlyos" jogsértések között számos, a közrendre vonatkozó rendelkezést találunk, amelyek, mint látni fogjuk, a katalán tiltakozás leverése esetén is bizonyos mértékben alkalmazhatók lesznek. Ezek közül a művészet. 36, amely az (1) és (2) bekezdésében bünteti "la perturbación dela seguridad ciudadana en actos públi-

tiltakozással, "dekantálva" őket a közigazgatási jogba (a fent említett LOPSC 1992, majd a 2015-ös), amelyeknek valójában a rendőrállam olyan funkcióit tulajdonítják, amelyeket már nem tartanak összeegyeztethetőnek az új demokratikus rendszerrel, amelyet a büntetőrendszernek kívánnak adni (38-39. o.). Ugyanebben az értelemben, a "címkecsalásról" beszélve, lásd még P. RANDO CASERMEIRO, El modelo penal de la seguridad ciudadana en el derecho administrativo sancionador, in InDret, 1,2010,1-27, http://www.in-dret.com/pdf/rando_casermeiro.pdf.

²⁵ M. CASINO RUBIO, A biztonság védelme, i. m., 81.

²⁶ Ezt a szempontot többek között M. L. MAQUEDA ABREU, La criminalización, i. m., 40; M. VEHI és mások, Amnistia, i. m., 132.

²⁷ A 35. cikk tanúvallomásként a következőképpen szól: "Nagyon súlyos bűncselekménynek minősülnek az olyan gyűlések vagy tüntetések, amelyeket nem kommunikálnak vagy nem tiltanak meg olyan infrastruktúrában vagy létesítményekben, amelyekben alapvető szolgáltatásokat nyújtanak a közösség számára vagy annak közelében, valamint ezek helyiségeibe való behatolás, beleértve azok átrepülését is, amennyiben ezen esetek bármelyikében az emberek életét vagy testi épségét veszélyeztetik. Találkozók és demonstrációk esetén a szervezők vagy a promóterek felelősek."

Így az espectáculos deportivos o culturales, solemnidades y oficios religiosos o otras reu-niones", amelyeken sokan részt vesznek, valamint a "perturbación grave de la seguridad ciudadana", amely úgy tűnik, automatikusan előfordul, amikor tüntetéseket vagy találkozót tartanak a spanyol parlament vagy az autonóm közösségek parlamentjei előtt (még akkor is, ha a parlamentek ülései nem zajlanak). A közigazgatási szankció mindkét esetben alkalmazandó, ha nem történt bűncselekmény.

Altri commi dello stesso articolo 36 contengono disposizioni orientate al controllo minuzioso della protesta, as il n. 3, amely súlyos jogsértésnek tekinti "rendbontás okozását az utakon, közterületeken vagy létesítményekben, vagy közutakat akadályozni utcabútorokkal, járművekkkel, konténerekkel, gumiabroncsokkal és egyéb tárgyakkal, ha mindkét esetben súlyos zavart okoz a közbiztonságban".

Ugyanezen cikk 6. pontja a hatóságokkal szembeni engedetlenség és ellenállás "enyhített" változatát írja elő – a büntető törvénykönyv következő bekezdésben tárgyalandó változatához képest –, amely a "desobediencia o la resistencia a la autoridad o a sus agentes en el ejercicio de sus funciones, cuando no sean constitutivas de delito", valamint megtagadta az azonosítást, vagy hamis és pontatlan adatokat szolgáltatott a rendőrségi ellenőrzés során. A súlyos bűncselekmények között említésre méltó az ugyanezen cikk (15) bekezdésében szankcionált magatartás is, amely a biztonsági erőkkel való együttműködés hiányában áll²⁸.

A 36. cikk (23) bekezdésében előírt súlyos jogsértés, amely bünteti a hatóságok, illetve a biztonsági erők és szervek tagjai által készített képek, illetve személyes vagy szakmai adatok jogosulatlan felhasználását, amennyiben az ilyen felhasználás "poner en peligro la seguridad personal o familia de los agentes, de las instalaciones protegidas o en riesgo el éxito de una operación, con respeto al derecho fundamental a la información".

Mindezen súlyosnak tekintett bűncselekmények esetében a bírságok legalább 601 eurótól legfeljebb 30 000 euróig terjednek; nagyon komolyak esetében 30 001 és 600 000 euró között²⁹.

²⁸ A 36. cikk 15. pontja súlyos bűncselekménynek tekinti "a biztonsági erőkkel és hadtestekkel való együttműködés hiányát a bűncselekmények kivizsgálásában vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmények megelőzésében a 7. cikkben meghatározott esetekben".

²⁹ Ezek közé tartozik a 27. lábjegyzetben hivatkozott 35. cikk (1) bekezdésének rendelkezése, amely "különösen súlyos" jogsértésnek minősül.

A "enyhébbként" meghatározott bűncselekmények között további rendelkezéseket találunk, amelyek bizonyos eltérésekkel és kisebb súlyossággal megismétlik a büntetőjogi rendelkezéseket. Különösen a művészet. 37, n.1, ismét szankcionálja a tömegközlekedési helyeken tartott gyűléseket, amelyek esetében nem teljesítették a más rendeletek által előírt engedélyezési kérelmek teljesítését, és végül a nem ellenálló vagy ellenséges, hanem egyszerűen "tiszteletlen" magatartást a biztonsági erők tagjaival szemben³⁰.

Az Amnistía Internacional España 2018. évi jelentésében ³¹ aggodalommal értékeli az OPASC rendelkezéseinek következetes alkalmazását és a polgárok alapvető jogai megsértésének kockázatait³². A szervezet adatai szerint csak 2016-ban 34 000 büntetést szabtak ki a tiltakozáshoz és a gyülekezéshez való joggal kapcsolatban. 2017-ben kizárólag a rendőri erők tagjaival szembeni "tiszteletlenség vagy megfontolás" miatt 21 127 szankciót szabtak ki, amelyek száma 2018-ban 21 258-ra emelkedett, majd 2019-ben mintegy 3000 egységgel csökkent, végül a világjárvány idején jelentősen emelkedett³³.

Jogi szempontból a rendszerek következetlenségei vagy megkettőzése akkor tűnik ki, ha a magatartást mind közigazgatási, mind büntetőjogi szempontból szankcionálják, és amint már említettük, olyan homályos meghatározásokat használnak, mint a "súlyos biztonsági kockázat" vagy a "közbéke megváltoztatása".

A rendőrséggel szembeni egyszerű tiszteletlenségre vonatkozó rendelkezéseket illetően ezt követően megállapítást nyert, hogy a LOPSC révén a büntető törvénykönyv által korábban tiltott magatartást közigazgatási úton újra perelték, de

³⁰ A 37. cikk 4. pontja szerint az infrazione lieve szerint: "A tisztelet és a figyelem hiánya, amelyért a címzett a biztonsági erők és testületek tagja biztonsági védelmi feladataik ellátása során, ha az ilyen magatartás nem minősül bűncselekménynek".

³¹ AMNESTY INTERNACIONAL ESPAÑA, Menj ki az utcára, ha mersz. Az állampolgárok biztonságáról szóló sarkalatos törvény alkalmazásának három éve, 2018, Report-Amnesty-LOSC-2018.indd (la-politica.com).

³² Ahogy a témával foglalkozó kritikai irodalom is. Lásd a 11. jegyzetet.

³³ A Portal estadístico de criminalidad (mir.es) adatai a jogsértések valamennyi típusa tekintetében enyhe csökkenést mutatnak 2019-ben az előző két évhez képest. Meg kell jegyezni, hogy a honlapon rendelkezésre álló adatok nagyrészt hiányosak a Katalóniában, Baszkföldön és Navarra területén feltárt jogsértések tekintetében, amelyeket össze kell vonni az adott autonóm rendőrség adataival. Ez nagyon megnehezíti a LOPSC jogsértések számának rekonstruálását ebben az összefüggésben, amint azt az alábbi 4. bekezdés is kifejti. Ami a világjárvány idején 2020-ban feltárt kötelezettségzegési eljárásokra vonatkozó rendkívül magas adatokat illeti, lásd <https://elpais.com/espana/2020-06-29/la-ley-mordaza-mas-utili-zada-que-nunca-al-cumplir-cinco-anos.html>.

lényegében nem alkalmazták; a LOPSC-vel ehelyett "el derecho administrativo sancionador se vuelve más aflictivo que el derecho penal"³⁴, figyelembe véve azt is, hogy Spanyolországban nincs jog "sértve érezni magukat". Ezek a közigazgatási rendeletek, amelyekhez hasonló büntetőjogi rendelkezések is hozzáadódnak (amelyeket hamarosan megvitatunk), ezért úgy tűnik, hogy a fegyveres erők és biztonsági szervek túlzott védelmét jelentik, és garantálják az állam számára az alapvető jogok olyan tömörítésének lehetőségét, amely nem felel meg a demokratikus államok elveinek³⁵. Ugyanilyen problematikus – a társadalomnak az állami hatóságok magatartására vonatkozó tájékoztatáshoz való alapvető jogával való ellentétben – a fent idézett cikk, amely szankcionálja a hatóságok, illetve a biztonsági erők és hadtestek tagjai képeinek, illetve személyes vagy szakmai adatainak jogosulatlan felhasználását. Amint azt megfigyelték, valójában "el derecho a recibir y comunicar información libremente sin injerencias de los poderes públicos es uno de los pilares del Estado democrático: un derecho fundamental que contribuye a la opinión pública libre, ejercicio eficaz del principio democrático. Un derecho que debe disfrutar toda la ciudadanía, que está por encima de cualquier injerencia de los poderes públicos y, también, por encima de cualquier ley, cuando esta vulnera ese derecho"³⁶.

Szigorúbb társadalmi-kriminológiai szempontból és a büntető jelleg kiterjesztésének elemzése szempontjából úgy véljük, hogy a LOPSC-k (mind az 1992-es LOPSC, mind az itt tárgyalt) hozzájárultak a bürokratikus vagy "alacsony intenzitású" elnyomás egy formájának terjedéséhez, amelyet valójában "bürokráciának" ^{neveznek}³⁷, amelyben az elnyomást a büntetőjogi eszköz igénybevétele nélkül, és így a szabadságelvonás veszélye nélkül hajtják végre. Az a tény azonban, hogy a LOPSC megsértésének következménye különösen magas közigazgatási szankció, azt jelenti, hogy a rendszert továbbra is erős szenvedés³⁸ jellemzi, amelyet elhomályosít a közigazgatási szférában való elhelyezkedése. Ezenkívül, amint arra a jogszabályt bíráló spanyol kutatók rámutatnak, a közigazgatási szankció megfosztja az áldozatot néhány olyan joghatósági garanciától, amelyre vonatkozott volna

³⁴ Così A. POLO ROCA, A polgárok biztonságának védelméről szóló sarkalatos törvényben szabályozott biztonsági erőkkel és szervekkel kapcsolatos egyes jogsértések elemzése, in *Revista Catalana de Dret Públic*, 58., 195–207. <https://doi.org/10.2436/rcdp.i58.2019.3268>.

³⁵ A. BY THE ROCA, *Analysis*, i. m., 206. ³⁶ A. BY ROCA, *Elemzés*, i. m., 205.

³⁷ Sul concetto di burocratiizzazione kontra P.O.OLMO, *Mi a burocratiizzazione?*, in P.O.OLMO (a gyógy mód azt mondja), *Bürokráció*, i. m., 11-28.

³⁸ Ily módon, kiemelve a tervezett bírságok nagyságának az eltökélt tiltakozásra gyakorolt esetleges elrettentő hatását is, P. O. OLMO, *Qué es la burocratiizzazione?* i. m., 27.; M.MAROTO CALATAYUD, *Ciudades de excepción*, i. m.; ID., *Büntető dekriminalizáció?* Cit.

hozzáférés, ha a szankció bűncselekmény volt³⁹. Ha a közigazgatási eszközt olyan magatartásformák ellen használják, amelyek alapvető – és alkotmányosan védett – értékeket fejeznek ki, mint például a gyülekezési és tiltakozási jog, fennáll annak a kockázata, hogy ezek az értékek és a hozzájuk kapcsolódó magatartások politikamentessé válnak, és a puszta bürokratikus szabályok megsértésének rangjára redukálódnak⁴⁰.

3. A büntető törvénykönyv 2015. évi reformja: közrend elleni bűncselekmények

2015-ben, amint azt fentebb említettük, a LOPSC mellett két másik, elemzésünk szempontjából különösen fontos organikus törvényt fogadtak el: a 10/1995. sz. sarkalatos törvényt módosító, március 30-i 1/2015. sz. sarkalatos törvényt, a büntető törvénykönyv november 23-i büntető törvénykönyvét, valamint a büntető törvénykönyv terrorizmussal kapcsolatos szabályait módosító, március 30-i 2/2015. sz. sarkalatos törvényt. A 2015. évi reform megerősíti és megerősíti a bűnözés ellenőrzésének és elnyomásának rendszerét, amely a büntetőjogi és közigazgatási szabályok összetett és tagolt struktúráján alapul, amelyet egyesek olyan végrehajtási folyamatként határoztak meg, amely a spanyol társadalom meghatározott csoportjainak megbélyegzésére, büntetőeljárás alá vonására és büntetésére irányuló állami hatáskörök kiterjesztésén alapul, és amely kihasználja a videokamerás megfigyelés kiterjesztését és a rendőrségi ellenőrzés fokozását is⁴¹.

Ami a büntető törvénykönyv módosításait illeti, meg kell jegyezni, hogy jelentős munka folyt bizonyos bűncselekmények dekriminalizálása terén, amelyeket közigazgatási jogsértésekké alakítottak át, és a fent említett LOPSC-ben vettek át. Ami első ránézésre a büntető beavatkozás csökkentésére irányuló beavatkozásnak tűnik, és amely ilyen "mitigációs" célokkal a törvény viszonylatában is indokolt, az azonban nem feltétlenül bizonyul kevésbé sújtó és büntető jellegű beavatkozásnak, legalábbis a közrend elleni bűncselekmények tekintetében, amelyeket itt figyelembe veszünk, egy sor olyan ok miatt, amelyeket később kifejtünk.

³⁹ Ezeket a garanciákat, amelyek eltűnnek a közigazgatási rendszerben, M. MAROTO CALATAYUD, *Ciudades de excepción*, i. m., 57. és azt követő pontok, egyértelműen felsorolja, utalva többek között a *ne bis in idem* elvére a kettős büntető-közigazgatási rendszer tekintetében; a jogszerűség elve korlátainak megkerülésére; a szankcionálási hatáskör decentralizálására, amely késlelteti a bíró beavatkozását; a kijátszásra az arányosság, a vétkesség és az egyéni felelősség elve által nyújtott garanciák. Végül, mivel a közigazgatási elnyomás "inkognitóban" történik (64. o.), a közigazgatási szankcionáló jog szimbolikus funkciói kevés figyelmet kapnak a büntető rendszerhez képest, és ezért gyakrabban maradnak észrevétlenek, az általuk okozott károk ellenére.

⁴⁰ Così M. MAROTO CALATAYUD, *Ciudades de excepción*, i. m., 35–36.

⁴¹ K. CALVO-M. PORTOS, "A tilalmi törvény", i. m., 34.; L.M FERNÁNDEZ DE MOSTEYRÍN-P. LIMÓN LÓPEZ, *Az egyet nem értés ellenőrzése*, i. m., 49.

Először is, a dekriminalizációval párhuzamosan új események is létrejönnek, vagy súlyosbítják a meglévők szankcionálását, ami összességében elnyomóbbá teszi a nyilvános térben történő tiltakozás elleni beavatkozást. Mindenekelőtt a "közrendzavarásnak" nevezett bűncselekménycsoport az, amely zavart és kritikát vált ki a megreformált spanyol büntető törvénykönyv új megfogalmazásában⁴².

Az 557. cikk 1. vesszője kiterjeszti a reato di "attentato alle autorità pubbliche" punendo ajtaját il carcere da sei mesi a tre anni coloro i quali "csoportosan vagy egyénileg, de annak védelme alatt eljárva, személyek vagy tárgyak elleni erőszakos cselekmények végrehajtásával, vagy mások azok végrehajtásával való fenyegetésével (...)".

Súlyosbított formákat irányoznak elő (557a. cikk, új megfogalmazás), amelyek esetében a maximális büntetés legfeljebb hat év lehet, ha bizonyos körülmények egybeesnek, többek között: olyan erőszakos cselekmény, amely potenciálisan veszélyes lehet az emberek életére, vagy súlyos sérüléseket okozhat, például tompa tárgyak vagy gyúlékony folyadékok dobálásával, robbanóanyagok felhasználásával; ha a tényállás "megnyilvánulás vagy reuñión numerosa, vagy az ocasión de alguna de ellas" összefüggésében következik be; ha a cselekményeket olyan személyek követik el, akiknek arcát eltakarják, ami megnehezíti az azonosítást. Művészettel is bevezették. 557-ter, az ingatlanok elfoglalásával kapcsolatos új bűncselekmény, még a nyilvánosság számára nyitott helyeken is, amikor "perturbación relevante de la paz pública y de su actividad normal" keletkezik.

Sempre tra lo stesso gruppo di reati, az 559. cikkel, ha új büntetési formát vezet be "Olyan üzenetek vagy jelszavak terjesztése vagy nyilvános terjesztése bármilyen eszközzel, amelyek a büntető törvénykönyv 557a. cikke szerinti, a közrend megzavarására irányuló bármely bűncselekmény elkövetésére buzdítanak, vagy amelyek az elkövetésükre vonatkozó döntés megerősítését szolgálják", "háromtól tizenkét hónapig terjedő pénzbírsággal vagy három hónaptól egy évig terjedő szabadságvesztéssel". Con questa disposizione, che configura il reato di "incitamento" a commettere disordini pubblici, anche la distribuzione di volantini o

⁴² – Lásd többek között: D. COLOMER BEA, Reflexiones intorno al bien jurídico protegido en los delitos de desórdenes públicos, in Revista Electronica de Ciencia Penal y Criminología, 19–18., 1–28., amely különösen a bűncselekmények közrendről szóló fejezetben elfoglalt helyét elemzi. A katalán esettel kapcsolatban lásd. M. VEHÍ et al., Amnesty, i. m., 119 ff. A kritikáért, amely ezeket a törvényeket a társadalmi tiltakozásokkal szembeni "zéró tolerancia" politikájának elfogadására vezeti vissza, különös tekintettel a megszorítás- és kilakoltatásellenes mozgalmakra, lásd még M.L. MAQUEDA ABREU, La criminali-zación, i. m.

A tiltakozó eseményekkel kapcsolatos kommunikáció egyéb formái – ideértve a közösségi médiát is – potenciálisan bűncselekménynek tekinthetők⁴³.

Vannak olyan bűncselekmények is, mint a "vallási érzelmek elleni bűncselekmény" vagy a "korona megsértése", amelyeket a véleménynyilvánítás szabadságára károsnak tartanak⁴⁴, és nemrégiben visszatértek a nyilvános viták középpontjába, mivel művészek és rapperek esetében is alkalmazták őket, amelyeket a következő bekezdésben tárgyalunk.

A 2017. október 1-jei katalán népszavazást követő elnyomó hullám néhány sajátosságának megértéséhez különösen fontos az a reform, amelyet a 2015. március 31-i 2. sz. sarkalatos törvény vezet be a terrorizmus elleni rendeletekbe is, amelyek már jelentős fejlődésen mentek keresztül, különösen a baszk függetlenségi mozgalomra adott válaszként⁴⁵. A 2015-ben végrehajtott művelet a művészet módosítására vonatkozott. A büntető törvénykönyv 578. és 579. cikke. Az első bevezeti a terrorizmus "felmagasztálásának" ellenverzális esetét az interneten és a közösségi médián keresztül is⁴⁶, míg a második büntet mindenkit, aki olyan üzeneteket terjeszt, amelyek alkalmasak a fent említett bűncselekményre való felbujtásra. A 2015-ös módosítás óta megsokszorozódott a terrorizmus dicsőítése miatti büntetőeljárások és elítélések (enaltecimiento) száma Spanyolországban, annak ellenére, hogy a terrorcselekményekben legaktívabb baszk szervezetek eltűntek a spanyol színtérről⁴⁷.

⁴³ I. GONZÁLES SÁNCHEZ-M. MAROTO CALATAYUD, A tiltakozás büntetése, i. m., 450-451.; M. VEHÍ et al., Amnistia, i. m., 120.

⁴⁴ AMNESTY INTERNACIONAL ESPAÑA, Sale a la calle, i. m., 7.

⁴⁵ B. COLMENERO FERREIRO-J. A. BRANDARIZ, Reinventing counter-terrorism tactics and practices in the post-ETA Spanish criminal justice system (A terrorizmusellenes taktikák és gyakorlatok újrafeltalálása az ETA utáni spanyol büntető igazságszolgáltatási rendszerben), in Studi Culturali, XVI, 1, 2019, 50-51; G. UBASART GON-ZÁLES, ETA AND STATE-ACTION: THE DEVELOPMENT OF Spanish antiterrorism, in Crime, Law and Social Change (A bűnözés, jog és társadalmi változás), 72, 5, 2019, 569-586.

⁴⁶ Az 578. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy "Az 572-577. cikk hatálya alá tartozó bűncselekmények vagy azok végrehajtásában részt vevő személyek nyilvános felbujtása vagy igazolása, vagy a terrorista bűncselekmények áldozatait vagy családtagjaikat lejárató, megvető vagy megalázó cselekmények elkövetése egytől három évig terjedő szabadságvesztéssel és tizenkettőtől tizennyolc hónapig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő". Per un'analisi di questa riforma in relazione alla compromissione della libertà d'espressione e in una prospettiva di riforma più garantista della formulazione introdotta nel 2015 v. G.M. TERUEL LOZANO, Internet, incitación al terrorismo y libertad de expresión en el marco europeo, in InDret, 3, 2018, 1-34.

⁴⁷ 2004 és 2011 között Spanyolországban 33 ügyet indítottak e bűncselekmény miatt, míg az azt követő hét évben ez a szám 121-re emelkedett. Ezek közül 83 végződött elítéléssel. Újra beszámol ezekről az adatokról, idézve a Cendoj - Consejo General del Poder Judicial újság El-Diario.es 2018. április 21-i https://www.eldiario.es/politica/enaltecimiento-terrorismo-delito-multi-plico-eta_1_2166124.amp.html-i jelentését.

A katalán függetlenség ellen jelentős mértékben alkalmazott terhelő normák elemzésének befejezéséhez végül megtaláljuk a hatóságokkal szembeni engedetlenségre vagy ellenállásra vonatkozó cikkeket, amelyek mindig a közrend elleni bűncselekmények közé tartoznak. Különösen művészet. A büntető törvénykönyv 556. cikke, amely magában foglalja azoknak az eseteit, akik a művészetben említett legsúlyosabb eseteken kívül. 55048, "resistieren o desobedecieren gravely a la autoridad o sus agentes en el ejercicio de sus funciones, o al personal de seguridad privada, debidamente identificado, que desarrolle actividades de seguridad privada en cooperación y bajo el mando de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad". Bizonyos jelentőséggel bír a magántulajdonban lévő biztonsági szervek bevonása az "ellenállás" kedvezményezettjei közé, amikor azok a rendőri erőkkel együttműködve járnak el. Ugyanezen cikk második bekezdése rendelkezik azoknak a bűncselekményéről is, akik feladataik ellátása során nem tisztelik vagy nem "kellő figyelemben" részesítik a hatóságokat: ez a rendelkezés, mint láttuk, más megfogalmazással szintén szerepel az LOPSC-ben, és amely sajátos módon kibővíti a rendőri erők elleni lehetséges bűncselekmények körét⁴⁹. Amint a következő oldalakon látni fogjuk, az engedetlenség különböző eseteinek használata gyakorivá válik a katalán referendummal kapcsolatos tiltakozások elnyomásában.

Végül meg kell jegyezni, hogy az engedetlenség bűncselekményét a spanyol büntető törvénykönyv egy másik szakasza is előírja, mint közigazgatás elleni bűncselekményt, ha azt köztisztviselők követik el (a büntető törvénykönyv 410. cikkelye), és hogy az "intézményi engedetlenség" e formája miatt ⁵⁰ katalán helyi hatóság számos tisztviselőjét és tisztviselőjét vizsgálták és vizsgálják, vád alá helyezik és elítélik - vagy felmentik.

4. A függetlenségi mozgalom napi mikroelnyomása: ideiglenes esettörténet

A napi mikroelnyomás fogalma alatt azt a tényt értjük, hogy annak ellenére, hogy a _____ politikai vezetők elleni per⁵¹ kapta a legnagyobb figyelmet,

⁴⁸ L'art. 550 riguarda il delitto più grave di "támadás", commesso da coloro che "megtámadja vagy súlyos megfélemlítéssel vagy erőszakkal komoly ellenállást tanúsít a hatósággal, annak alkalmazottaival vagy hivatalos személyekkel szemben, vagy megtámadja őket, amikor hivataluk feladatainak ellátása során vagy alkalmakkor támadják őket".

⁴⁹ A. POLO ROCA, Egyes jogsértések elemzése, i. m.

⁵⁰ Így M. VEHÍ et al., Amnistia, i. m., 101. és azt követő pontok, ahol a büntető törvénykönyv 410. cikkének alkalmazásával kapcsolatos naprakész ügyszótörténetet tárgyalja.

⁵¹ Amint az a bevezetőben várható, ez a hozzászólás nem utal kifejezetten a két társadalmi aktivista, valamint a katalán kormány és parlament néhány tagja ellen indított jól ismert perre

Katalóniában mind a büntetőjogi doktrínák, mind az emberi jogi egyesületek és a nemzetközi sajtó a népszavazás előtt és után is jelentős számú embert vizsgáltak és ítélnék el különböző okokból konfliktusokkal kapcsolatos bűncselekmények miatt, állítottak bíróság elé vagy ítélnék el különböző okokból.

A büntetés-végrehajtási rendszer alkalmazása és különösen a (3) bekezdésben említett bűncselekmények mellett az összegyűjtött információk megerősítik a LOPSC rendelkezéseinek alkalmazását is, még akkor is, ha nem mindig könnyű megkülönböztetni a két esetet.

Ezen elnyomó tevékenységek némelyike a népszavazáshoz közvetlenül kapcsolódó tényekre vonatkozott; Számszerűsítve a legtöbb a népszavazást követő években lezajlott számos tiltakozással kapcsolatos, amelyek különösen bizonyos eseményekkel egybeestek. Ez a tiltakozások következetes és folyamatos ciklusa, legalábbis a Covid19 előtti időszakban, amelyben rendkívül sok katalán állampolgár vett részt, megerősítve e mozgalom széles körű és többdimenziós jellegét, amely átível a lakosság különböző rétegein, és magában foglalja mind az alulról szerveződő, mind a spontán civil társadalmi szervezeteket⁵², valamint szervezettebb formákat.

Az esettörténet összegyűjtéséhez különösen a helyi jogvédő egyesületek jelentéseire és újságírói nyomozásokra támaszkodtunk, amelyek jelenleg az egyetlen források

2017. október 1-jétől hivatalban, valamint katalán rendőrtisztek és más kormánytisztviselők pereiben. Mint köztudott, a társadalmi aktivisták és a politikai vezetők számára a tárgyalás 2019 októberében – két év előzetes letartóztatás után – kilenc és tizenhárom év közötti börtönbüntetéssel zárult lázadás büntettségért (egyes vádlottak esetében "közpénzben való sikkasztással") és közhivataltól való eltiltásért. A tárgyalás lefolytatását, az ítélethezatalat, a hosszú előzetes letartóztatást széles körben kritizálták a nemzetközi megfigyelők, akik figyelemmel kísérték a tárgyalás különböző szakaszait, és a kérdés továbbra is széles körben vitatott a spanyol büntetőjogászok körében. A szűkös olasz irodalom vitájának pontos rekonstrukcióját lásd még F. MARCELLI, Catalonia, i. m., 48 ff., amelyre a gazdag spanyol bibliográfia is hivatkozik. Szintén olaszul, lásd még A. GAMBERINI kritikai jegyzeteit: A katalán independenták elítélése: bűncselekmény lesae majestatis Európa szívében?, Forum di Quaderni costituzionali, 2019. október 26. (forumcostituzionale.it).

⁵² A katalán függetlenségi mozgósítás "alulról felfelé építkező" és többdimenziós jellegéről, amely az elnyomás jellemzőinek megértéséhez is fontos, lásd: K. CRAMERI, Political Power and Civil Counterpower: The Complex Dynamics of the Catalan Independence Movement, in Nationalism and Ethnic Politics, 21, 2015, 104–120; C. HUMLEBÆK-M.F. HAU, A nemzeti ünneptől a függetlenség napjái: A "Diada" változó perspektívái, in Genealogia, 4, 31, 2020, doi:10.3390/genealogy4010031; T. BLADÉ COSTA, El moviment independentista català, més enllà de la identitat i els càlculs economics, in Anuari del conflicte social, 2014, 395–426; végül a függetlenségi mozgalom transzverzális társadalmi összetételéről, amely megkérdőjelezi a "gazdagok elszakadásának" narratíváját, lásd D. DELLAP ORTA-M.PORTOS, Egy polgári történet? A katalán függetlenség osztályalapja, in Terület, politika, kormányzás, 9, 3, 2021, 391-411.

rendelkezésre áll, a tiltakozás eseményeinek és ciklusainak néhány ritka elemzésével együtt⁵³, hogy rekonstruálja az eseteket, legalábbis azokat, amelyek a legnagyobb hatással és láthatósággal bírnak. Alkalmanként a terepi kutatásokból gyűjtött adatokat is felhasználják.

A napi mikroelnyomás még az október 1-jei népszavazás előtt kezdődött, amint azt egy olyan jelentés is mutatja, amely csak a 2015-2017 közötti hároméves időszakot veszi figyelembe, ahol egy sor olyan információt találunk, amelyek elég pontosak ahhoz, hogy rekonstruálják, hogyan vizsgálták, vádolták meg vagy ítélték el a különböző témákat a népszavazás előkészítésével kapcsolatos tevékenységekért. Először is, amint azt az 51. l. ábrájában jelzi, számos vezető és köztisztviselőt (különösen az úgynevezett "Anubisz hadműveletben"⁵⁵ részt vevőket) és 712 polgármestert találunk, akik ellen a hatalommal szembeni engedetlenség (fent említett) bűncselekménye miatt nyomoztak, összesen 832 személy esetében. Az engedetlenség, amellyel a polgármestereket vádolják, sok esetben abban áll, hogy a helyiségeket szavazás céljára rendelkezésre bocsátották, vagy legalábbis elősegítették a referendum megvalósítását, megsértve ezzel a 2. megjegyzésben említett rendelkezéseket. Ezenkívül ismeretlen számú hétköznapi állampolgárt, köztük tanárokat vizsgáltak a "rendőrség gyűlöletére" való uszítás bűncselekményei miatt, amelyeket közösségi hálózatokon vagy a nyilvános tiltakozás más formáin keresztül követtek el. Ez a vádirat különös figyelmet érdemel, mivel rávilágított a "gyűlöletbeszéd" bűncselekményének sajátos értelmezésére (a spanyol büntető törvénykönyv 510. cikkelye), mint olyan magatartásra, amely egy hagyományosan nem kiszolgáltatottnak tekintett csoportot is érinthet, éppen ellenkezőleg, felhatalmazással és legitimitással rendelkezik az erőszak alkalmazásában. A bejelentett esetek különösen Reus egyes polgáraitra vonatkoznak, akiket azzal vádolnak, hogy különböző módokon gyűlöletet szítottak a rendőrséggel szemben, különösen azért, hogy kifejezetten felszólították a várost elhagyni a városba érkező rendőröknek, hogy megakadályozzák a népszavazás lebonyolítását⁵⁶. Szintén figyelemre méltó annak a katalán parlamenti képviselőnek az esete, akit ugyanezzel a bűncselekménnyel vádolnak polgárok meghívásáért,

⁵³ Lásd különösen: S. PORTELLI, A republican and anti-fascist tsunami in Catalonia, in S. MOTZE (szerk.), Guerra civile globale. A harmadik évezred társadalmi törései, Róma, 2021, 173-206.

⁵⁴ M. VEHI I CANTENYS et al., El Minotaurus del 78. Jelentés a spanyol állam által a katalán önrendelkezési folyamat ellen elkövetett intézményes erőszokról, 2015-2017. Kutatási jelentés, kiadatlan, 2017.

⁵⁵ A rendőrség által a népszavazást megelőző napokban a népszavazás megakadályozása érdekében tett kísérlet. V. M. VEHI I CANTENYS et al., El Minotaure del 78, i. m., 16.

⁵⁶ A sajtóban is híressé vált annak az autószerelőnek az esete, aki megtagadta egy rendőr autójának javítását, azt állítva, hogy nincs kedve olyasvalakinek dolgozni, aki gumibottal verte polgártársait. <https://www.vilaweb.cat/noticies/acusen-dun-delicte-odi-un-meca-nic-de-reus-per-negar-se-a-reparar-el-cotxe-duna-agent-de-la-policia-espanyola/amp/>.

Twitteren keresztül, hogy nyomást gyakoroljon a rendőrökre, hogy ne kapjanak vendéglátást a katalán szállodákban⁵⁷.

Ez egy másik darabja annak a "kivételességnek", amelyre a bevezetőben utalunk. Annak elismerése, hogy a rendőrség gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak tekinthető, e bűncselekmény jellegének és céljainak aggasztó elferdítését jelenti. A tendencia annál is aggasztóbb, mert olyan kontextusban zajlik, amely, amint azt mind a büntetőjogi, mind a közigazgatási rendeletekből láthattuk, már most is oly nagy értéket tulajdonít a rendőrség ellenállással, ellenségeskedéssel vagy egyszerűen tiszteletlen magatartással szembeni védelmének.

M.VEHÍ I CANTENYS és munkatársai jelentése arra is emlékeztet bennünket, hogy a népszavazás előtti időszakban különböző tüntetéseket "megelőző jelleggel" felfüggesztettek, és különböző vizsgálatokat, ellenőrzéseket és azonosításokat végeztek egyesületek és politikai szervezetek székhelyén.

A jelentés 2017 végén leállt, de a következő időszakban az elnyomás fokozódni látszott, és most már kiterjedt⁵⁸ a népszavazás után kezdődött és az egészségügyi szükséghelyzet kezdetéig tartó tiltakozási ciklus résztvevőire is. A függetlenségi megmozdulás szereplői – a legutóbbi tüntetéseken részt vevő társadalmi aktivisták és egyszerű polgárok – ellen részben más vádat emeltek, mint az "intézményi engedetlenség" vádiratait, amelyeket, mint mondtuk, politikai tisztséget betöltő vagy köztisztviselőknél tartanak fenn. A tüntetőket és aktivistákat elsősorban "terrorizmus", "közrendzavarás" és "hatalommal szembeni ellenállás" miatt vizsgálják⁵⁹. A helyi egyesületek jelentései és a megkérdezett források körülbelül 3000 vizsgált emberről beszélnek,

⁵⁷ Az ügyet J. M. LANDA G OROSTIZA, El mapa de odio en el País Vasco (El mapa de odio en el País Vasco) a jogi esettanulmányok elemzésével részletesen rekonstruálja. A la vez una reflexión sobre delitos de odio y violencia política en Euskadi, Catalunya e Irlanda del Norte, in InDret, 4, 2018, 21 ff. Ez az egyetlen tudományos cikk, amely elemzi ezt a tendenciát, amely nyilvánvalóvá vált a katalán függetlenség elnyomásában, és amely elitális problémás természetét, új és "per-turbador" jelenségként írja le (21. o.).

⁵⁸ Ezt a legutóbbi szakaszt rekonstruálja és elemzi M. VEHÍ et al., Amnistia, i. m., 99. és azt követő pontok.

⁵⁹ Az alábbi adatok az IRIDIA egyesület (El Dret a la protesta a Catalunya, (2017–2019) – Irídia (iridia.cat) jelentéséből, az Alerta Solidària egyesület és a barcelonai egyetem Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans honlapjának adataiból, valamint az ANC és az Omnium Cultural egyesületek honlapjáról származnak, a katalán parlament jelentéseiből, az M. VEHÍ et al. által készített "elnyomás térképészetéből", Amnistia, i. m., 99. és azt követő pontok, végül pedig a helyi sajtó 2017 szeptembere és 2020 decembere közötti elemzéséből. Az olasz nyelvű újságírói vizsgálatok közül érdemes megemlíteni T. cikkét. RONCHETTI, A jobboldal keresztresztes hadjárata a katalán mozgalom ellen, in Articolo21, 2019. február 4., <https://www.articolo21.org/2019/02/catalogna-la-crociata-della-destra-contro-il-movimento-indipendentista/>.

tárgyaláson vagy elítéléskor, amelyből kitalálható a büntető szabályok elterjedt alkalmazása. A LOPSC használata kevésbé egyértelmű.

Ezeknek az elnyomó beavatkozásoknak tehát nagyrészt azok a címzettjei, akik részt vettek a 2017 októberétől 2020 első hónapjaiig egymást követő különböző megmozdulásokban. Különösen fontosak a nagyhét (2018) tüntetései, a Tsunami Democratic tiltakozásai (a katalán vezetők elleni ítélet 2019. októberi kiadását követően), amelyek miatt legalább 600 embert vizsgálnak az Alerta Solidària adatai szerint. A Tsunami Democratic egy olyan szervezet, amely kizárólag a közösségi médián keresztül működött, és megszervezte az adott időszak tiltakozásait, amelyek rendkívül sok embert érintettek látványos akciókban, mint például a barcelonai repülőtér elfoglalása, a francia határ blokádja, a Katalónián áthaladó "séták" és hasonló demonstratív és erőszakmentes akciók.

Érdemes megemlíteni két rendőrségi műveletet is, amelyeket mind a függetlenségpárti szervezetekben részt vevő polgárok, mind a kormány vagy a katalán televízió tagjai, vagy a kormányhoz közeli vállalkozók ellen hajtottak végre. Az első művelet - Júdás hadművelet néven ismert - 2019. szeptember 23-án volt, amikor a polgárőrség 500 rendőre az Audencia Nacional felhatalmazásával házkutatásokat szervezett és letartóztatásokat hajtott végre Katalónia különböző területein. Kilenc állampolgárt tartanak fogva, akik közül heten óvadék nélkül börtönben maradnak, mivel a bíró úgy véli, hogy elegendő bizonyíték van arra, hogy egy feltételezett ERT-hez (Equip de Resposta Tàctica) tartoznak. A kezdeti vádak, megismételve a más esetekben használt mintát, nagyon súlyosak: terrorista szervezetben való részvétel, közrendzavarás, robbanóanyagok birtoklása. A terrorizmus elleni támadás akkor esik, és a robbanóanyagok, mint kiderül, a falufesztivál tűzijátékai voltak. Az Equip de Resposta Tàcticáról, amelyet a spanyol média a terrorista sejtekkel való egyenlőségként hangsúlyoz, már nem beszélnek, de a közrend megzavarása miatti tárgyalás még folyamatban van. A művelet közvetlenül támadja a köztársaság védelmére többnyire spontán módon létrehozott bizottságokat, mint a korábbi esetekben is, különösen a CDR-hez tartozó polgárokat, amelyeket a polgárok többnyire spontán módon hoztak létre a szomszédság, a város vagy akár a társasház szintjén a népszavazás ideje alatt. Ebben a szakaszban tehát a politikai osztály törekvése után kiváltságos a függetlenségi mozgalom alulról történő aggregációjának formáinak kriminalizálása, amely az egész országban elterjedt. A barcelonai egyetem Drets Humans büntetőrendszerének megfigyelőközpontja különböző szabálytalanságokat talált a gyanúsítottakkal való bánásmódban a Júdás hadművelet során, különösen a védelemhez való joggal kapcsolatban. A megbízható ügyvédek sötétben tartották a tényekkel kapcsolatban, vagy ellentmondásos információkat kaptak,

több mint 48 órán keresztül; a gyanúsítottak közül kettőt jogosulatlanul osztottak be védőkhöz; egyeseket már a Madridba történő átszállítás során, majd ezt követően hét vagy nyolc órán keresztül folyamatosan kihallgatnak; Végül az egyik gyanúsított védelme részéről felmerül az erőszakkal vagy visszaéléssel kicsikart beismerés gyanúja is⁶⁰.

A második esetben azonban a "Volhov" művelet vezetett 2020-ban a Generalitas vállalkozók néhány tucat, az előző katalán kormányhoz kapcsolódó tisztviselőjének letartóztatásához, akiket különböző vádakkal illettek, többek között azzal, hogy ők a szökőár demokratikus tiltakozó platformjának finanszírozói és támogatói. Fent említett. A "közrendzavarás" vádja mellett, éppen a tüntetések szervezésével kapcsolatban, ezeket az embereket sikkasztás, pénzmosás, kertelés és befolyásolás büntetével is vádolják. A nyomozók által a katalán vállalkozó állítólagos kapcsolatairól egy fantom orosz csoporttal való állítólagos kapcsolatokról, amelyek állítólag támogatták a szeparatistákat, megtaláljuk az orosz sajtóban Katalónia függetlenségét támogató nyilatkozatok idézését. A nyomozók szerint ez egy összehangolt dezinformációs kampány, amelyet az orosz médián keresztül terjesztenek, és amelynek célja Európa destabilizálása, amelyben a katalán közélet és gazdasági élet egyes szereplői (vállalkozók, tanácsadók, menedzserek, politikusok, regionális és helyi kormányzati tisztviselők) bűnrészesek lettek volna. A vizsgálatok még folyamatban vannak, de egyértelmű, hogy egy olyan stratégia, amely a kriminalizáció mellett a tiltakozás hitelességét – és mindenekelőtt – nemzetközi támogatását támadja, mind a "terrorizmus", mind a külföldi hatalmakkal való rejtett kapcsolatok kulcsát felhasználva.

Visszatérve a társadalmi és alulról szerveződő megmozdulásokhoz, egy másik fontos eset, amelyre emlékezni kell, Tamara Carrasco, a Viladecans CDR fiatal aktivistája esete, akit 2018. április 10-én tartóztattak le. Ez az eset valószínűleg a legegységesebb kísérlet arra, hogy terrorizmussal kapcsolatos narratívát építsenek fel a katalán aktivisták, különösen a CDR-ek ellen. A nő ellen felhozott első vádak valójában terrorista csoportban való részvétel, lázadás és lázadás. Otthonában található

⁶⁰ Az egyik letartóztatott, aki három hónapot töltött magánzárkában a madridi börtönben, azt állította, hogy amikor reggel házkutatásra mentek be az otthonába, egy rendőr fegyvert szegezett a fejéhez, és azt mondta: "Tudja, miért vagyunk itt", majd különféle sértésekkel és fenyegetésekkel folytatta. Ezt és a házkutatások során elkövetett egyéb rendőri erőszakot a <https://www.vilaweb.cat/noticies/jordi-ros-em-van-dir-et-portarem-a-intxaurren-i-alla-parlarem-de-politica/amp/> ismerteti.

Plakátok, sárga csipkék, síp, kartonmaszk Jordi Cuixarttól, az Omnium Cultural aktivistájától, aki 2017 októbere óta börtönben van, néhány Google-térkép, amely a polgárőrség szerint ugyanazon rendőri erők laktanyáját azonosítja, amelyről úgy vélik, hogy terrortámadás célpontja. A nő telefonján lévő üzenetek, amelyek gyűlésekre és tüntetésekre való találkozókra utalnak, egyértelmű bizonyítékai a CDR-ek terrorista irányultságának. Egy másik aktivista úgy menekül meg a letartóztatástól, hogy elmenekül az országból – ahová csak nemrég tért vissza –, így hosszú időre csatlakozik a már amúgy is nagyszámú külföldi katalán száműzöthöz⁶¹.

Tamara Carrascót Madridba vitték, hogy az Audencia Na-cional, a terrorista bűncselekményekkel foglalkozó különleges bíróság ítélkezzen felette, de néhány nap múlva szabadon engedték, annak ellenére, hogy a médiakampány hosszú ideig veszélyes terroristának állította be. A legsúlyosabb vádakat ejtik, de a fent említett, rendbontásra való felbujtás továbbra is fennáll. A tárgyalásra várva Tamara Carrascót elővigyázatossági intézkedésnek vetik alá, amely Viladecans városában, ahol lakik, biztosítja a pénzügyeit. Ezt az intézkedést ismételten megújítják azzal az indokkal, amelyet védelmezői a büntetőjog alapelveinek súlyos megsértésének tartanak, hogy mivel a CDR-ek tevékenysége nem állt le, továbbra is fennáll annak a kockázata, hogy Tamara Carrasco továbbra is hozzájárulhat ahhoz. A nőre 2019 májusáig továbbra is vonatkozik az elővigyázatossági intézkedés, miután hónapokig késlekedett és bizonytalanság övezte ügyének bíróság elé utalását. 2020 végén a bírósági ügy teljes felmentő ítélettel zárult, amelyben figyelmen kívül hagyták az összegyűjtött bizonyítékok büntetőjogi relevanciáját. Az ítélet különösen fontos, mert ez az első döntés a múalkotásról. A büntető törvénykönyv 559. cikke, amely – amint arra a 3. § emlékeztet – rendelkezik a 201562 reformjával bevezetett "rendzavarásra való felbujtás" bűncselekményéről.

A többi figyelemre méltó eset közül meg kell emlékezni arról a vádról is, amelyet öt akadémikus, a Sindicatura Electoral nevű testület tagjai ellen emeltek, akiknek az volt a feladata, hogy

⁶¹ A száműzöttek között találjuk Carles Puigdemont akkori elnököt és a kormány négy másik tagját (közülük hármát, köztük Puigdemontot, azóta beválasztottak az Európai Parlamentbe, egyet pedig visszatért Spanyolországba), valamint a katalán parlament két tanácsosát. Végül Valtonyc rappert adták hozzá ehhez a csoporthoz, három év és hat hónap börtönbüntetésre ítélték az erőszakra való felbujtásért, a korona megsértéséért és a terrorizmus dicsőítéséért, a dalszövegei által elkövetett bűncselekményekért.

⁶² A jelen ügygel kapcsolatban az Alerta Solidària honlapján elérhető információkon kívül lásd még: B. SALELLAS, El "cas Tamara": la batalla cultural per l'ordre públic, in El Critic, 2020/10/09., T. RONCHETTI, La crociata della destra, i. m. és M. VEHI et al., Amnistia, i. m., 119. és azt követő oldalak.

a népszavazás szabályszerűségéről. Az előző katalán parlament által a 2017. októberi népszavazás felügyeletére kinevezett akademikusok néhány nappal kinevezésük után lemondtak posztjukról, miután az alkotmánybíróság pénzbírságra ítélte őket. Annak ellenére, hogy lemondtak hivatalukról, engedetlenséggel és közfunkciók bitorlásával vádolták őket. Mindegyikükre két év 9 hónap börtönbüntetést kértek⁶³.

Végezetül nem szabad megfeledkeznünk a művészek és zenészek meggyőződéséről, akik közül néhánynak a spanyol határokon túl is volt bizonyos láthatósága. A 61. jegyzetben említett Valtoney rapper mellett érdemes megemlíteni Pablo Hasél rapper ügyét, akit nemrég ítélték el és tartanak fogva a terrorizmus dicsőítéséért, valamint a korona és a spanyol intézmények megsértéséért, míg 2020 júniusában megerősítették a La Insurgencia rapcsoport 12 tagjának elítélését, akiket már 2018 szeptemberében hat hónap börtönbüntetésre ítélték. A motivációk azt olvassák, hogy az erőszakos magatartás dicsőítése, még akkor is, ha nem fordítható át konkrét cselekedetekre, megerősíti a terrorizmus képét, és igazolja azok cselekedeteit, akik ténylegesen erőszakos cselekményeket követnek el. Ezért nem eszmék kifejezése, hanem törvénytelen és perverz magatartás, "amely zavart és felháborodást kelt a társadalomban, és amely büntetőjogi büntetést érdemel".^[64]

Ezekon a fontosabb eseteken kívül számos más eset is van, amelyek nem kapnak láthatóságot, kivéve a helyi sajtó redőit, a polgárjogi szervezetek jelentéseit és a megkérdezett kiváltságos tanúk történeteit. "Kisebb" ügyek, amelyek még mindig olyan polgárokhoz kapcsolódnak, akik a közösségi médiában a rendőrségre nézve sértőnek ítélt tartalmat tesznek közzé, polgármesterekkel és városi tanácsosokkal, akiket a hiszánidák ünnepe be nem tartása miatt vontak büntetőeljárás alá (ismét a hatóságokkal szembeni engedetlenség bűncselekménye fenyeget), vagy a politikai foglyok szabadon bocsátását támogató transzparenszek kihelyezéséért; más tiltakozásokban való részvételért, ülősztrájkok és különböző mozgósítások, amelyek bűnös jellegét nagyon nehéz megragadni. Feltételezhető, de a rendelkezésre álló anyagokból nem egyértelmű, hogy ezekben az esetekben a LOPSC-t is használják, amelyet Katalóniában elsősorban a katalán rendőrség alkalmaz. Ami a törvény katalóniai megsértését illeti, csak az áll rendelkezésünkre, amely az intézményi dokumentációból, és pontosan Miquel belügyminiszter válaszából származik

⁶³ A tárgyalás 2021. április 15-én teljes felmentő ítélettel zárult.

⁶⁴ Fordításom a következő cikkben szereplő idézetből: <https://www.publico.es/sociedad/supremo-confirma-condena-seis-meses-carcel-raperos-insurgencia.html>.

Buch néhány parlamenti képviselő által feltett kérdésre⁶⁵. A válaszból kitűnik, hogy 2017. október 1. és 2019. április 10. között a LOPSC-vel kapcsolatban 54 858 jogsértést jelentettek. Ezek közül jelentős szám (4 468) a művészetben említett jogsértésekre vonatkozott. 37.04, azaz "a rendőrség és a biztonsági erők iránti tisztelet és figyelem hiánya", míg a 103 a "közterületen tapasztalható rendbontásra" vonatkozott (36.03. cikk)⁶⁶. A fennmaradó jogsértéseket a törvény különböző cikkei között osztják szét, és nem jelentik be részletesen. Tekintettel a rendelkezésre álló adatok eltérő időtartamára és a katalán rendőrség által állítólagosan elkövetett bűncselekményekre vonatkozó teljes körű adatok hiányára (lásd a 33. lábjegyzetet), nem lehet összehasonlítani a LOPSC alkalmazását más spanyol területekkel.

Másrészt bebizonyosodni látszik, hogy a katalán függetlenség elnyomására adott büntető válasz különösen fontos volt. A Belügyminisztérium közrend elleni bűncselekmények miatti vádemelésekre vonatkozó adatai e vádemelések általános növekedését mutatják, amely egész Spanyolországban a 2016. évi 18 867-ről 2019-re 21 887-re emelkedett. Ez a növekedés azonban jelentősebb Katalóniában, ahol a 2016. évi 2304-ről 2019-re 3073-ra nőtt a vádemelések száma, 769-cel (+33,4%), ami a legmagasabb az összes autonóm közösség között⁶⁷.

Végül egy esetben, amely a kutatás során az egyetlen olyan eset volt, amelyet a kutatás során találtak, még akkor is, ha vannak hasonló események⁶⁸, a közigazgatási végzés alkalmazását hét olyan személy szankcionálására használták, akik olyan falfestményt rajzoltak, amelyen a 2017. októberi függetlenségi nyilatkozat néhány mondata szerepelt. A graffitiként katalogizált falfestmény azon esetek közé tartozik, amelyeket a barcelonai városi őrség közigazgatási szankcióra érdemesnek ítélt⁶⁹.

⁶⁵ V. A KATALÁN PARLAMENT HIVATALOS KÖZLÖNYE , XII. törvényhozás · harmadik időszak · 354. szám · 2019. június 7., péntek, 34.

⁶⁶ M. VEHI és társai (Amnistia, fent hivatkozott 133–134.) szerint közigazgatási szankciókat alkalmaztak különösen két tüntetés esetében: a Meridiana Resisteix tiltakozása esetében, amelynek során 2019 októberétől a világvárvány kezdetéig naponta polgárok és aktivisták torlaszolták el a barcelonai Meridiana utcát, valamint a spanyol kormány minisztertanácsának 2019 decemberében Barcelonában történő megtartására vonatkozó határozat elleni tiltakozás esetében.

⁶⁷ A büntető törvénykönyv közrendre vonatkozó szakaszának megsértésével kapcsolatos "ismert tényekre" vonatkozó adatok, amelyek sajnos csak összesítve állnak rendelkezésre, és nem az egyes bűncselekményekre vonatkozóan, elérhetők a <https://estadisticasdecriminalidad.ses.mir.es/publico/portalestadistico/> honlapján. Katalónia után Andalúziát találjuk, 20, 9% -os növekedéssel és a madridi régióval (+16, 7%).

⁶⁸ Többnyire az interjúalanyok elmondása és a terepkutatás során megfigyelt adatok. A közigazgatási rendeletek használatáról a megszorításellenes mozgalomhoz kapcsolódó tiltakozások alkalmával lásd M. MAROTO CALATAYUD által leírt eseteket, Ciudades de excepción, i. m., 36.

⁶⁹ https://www.elnacional.cat/ca/politica/multa-2700-euros-escriure-declaracio-independencia-placa_552405_102.html.

5. A köztér "semlegessége" a közrend és a terrorizmus között

Az elnyomás különböző formáinak vizsgálata, amelyeknek a katalán függetlenségi mozgalom ki volt téve, azt mutatja, hogy meglehetősen gyakran folyamodnak a közrend szabályaihoz, amelyek Spanyolországban a tizenkilencedik század óta "hiteles jogi kánonnak" tűnnek⁷⁰, és amelyeknek nemcsak a katalán megmozdulások voltak a célpontjai: gondoljunk Baszkföld és Galícia többi függetlenségi mozgalmára, vagy a társadalmi megmozdulásokra, különösen a megszorításellenes mozgalmakra, amelyekről már beszéltünk. A katalán függetlenséget azonban – szintén az időbeli egybeesés miatt – befolyásolja a 2015-ös reformokból eredő szigorúbb és kiterjedtebb szabályok alkalmazása.

Nemcsak egy olyan kategóriához, a közrendhez való folyamodásról van szó, amely mindig is különösen kényes volt minden kontextusban a vele járó profilok miatt, hanem a közrend fogalmának értelmezéséről is, amelyet egyes kommentátorok szerint Spanyolországban még mindig érintenek azok az autoriter konnotációk, amelyek a Franco-diktatúra alatt jellemezték. A nyilvános teret ahelyett, hogy pozitívan értelmeznék az állampolgári jogok alapvető jogainak kifejezési területeként, olyan térnek tekintik, amelyet védeni kell az állami apparátusok és intézmények vagy az alkotmányos rend kizárólagos megfelelő működésének biztosítása érdekében, egy olyan elképzelés szerint, amely a polgárt a hatalom alattvalójának, nem pedig az alapvető véleménynyilvánítási jogok birtokosának tekinti⁷¹. Salellas szerint a közrendnek ez a felfogása, mint az elnyomás tere, nem pedig a jogok garanciája, a spanyol büntetés-végrehajtási rendszer nagy részén visszhangzik. A köztér mint aszeptikus, ideológiai vagy társadalmi konfliktusoktól mentes terület "semlegességének" retorikai célszerűsége gátolja a tiltakozáshoz és a véleménynyilvánításhoz való jog jogszerű gyakorlását, beleértve a politikai egyet nem értés alapvető kifejezését is⁷². Így ellentmond azoknak az elveknek, amelyeket az átmenet alkotmánya megpróbált megerősíteni.

⁷⁰ V. in proposito B. SALELLAS, *vádolom. La defensa en juicio políticos*, Lleida, 2019; ID., *El "cas Tamara"*, i. m.

⁷¹ B. SALELLAS, *El "cas Tamara"*, i. m.; M. L. MAQUEDA ABREU, *La criminalación*, i. m.; M. VEHI et al., *Amnesty*, i. m.

⁷² Ugyanebben az értelemben, közel tíz évvel a katalán események előtt, M. DELGADO RUIZ-D. MATET CLAVO, *El espacio público como ideología*, in *Urbandocs, Forum Español para la prevención y la Seguridad Urbana*, <http://www.fepsu.es/docs/urbandocs/URBANDOC1.pdf> megállapította, hogy a korábbi spanyol jogszabályok hozzájárultak "a lakosság elszegényedett csoportjai: koldusok, prostituáltak, bevándorlók elleni elnyomó megelőzés megfélemlítő környezetének" megteremtéséhez anélkül, hogy lemondtak volna "a politikai vagy kulturális másként gondolkodás olyan formáinak alkalmazásáról, amelyeket szisztematikusan nem felfogató (mint korábban), hanem ami még rosszabb, "incivizmussal" vádolnak (...) egy rendelettel kellemesnek és nyugodtnak nyilvánított közéletben" (64. o., fordításom az eredetiből).

A közterület semlegességének témája gyakran visszatér a katalán függetlenség kriminalizálásának folyamatában, különösen abban a kisebb jelentőségű ügyben, amikor megtiltották a transzparenszek, táblák, sárga csipkék polgárok és polgármesterek általi kihelyezését a középületeken. Emlékeztetni kell arra, hogy a Generalidad korábbi elnökét, Quim Torrárt megbírságot és betiltották, és ezért éppen az engedetlenség miatt elvesztette hivatalát: nem vonta vissza azonnal a katalán politikai foglyok szabadságának támogatására szolgáló zászlót a választások előtti időszakban.

A köztér "semlegességének" ez a fogalma tehát Salellas szerint az "ideológiai semlegességet" is erősíti, és olyan beavatkozások szankcionálását igazolja, amelyek nemcsak a gondolatszabadságot, hanem a demokrácia megfelelő működését is jelentősen károsítják. Jogszerű-e valójában "leváltani" egy olyan elnököt, akit a polgárok többsége szabályszerűen megválasztott azért, mert nem tett azonnal eleget a zászló visszavonására vonatkozó kérésnek?

Egy másik terület, ahol az "ideológiai semlegesség" fogalmát használják, az akadémiai, mint például egy barcelonai bíró 2020. október 5-i döntése esetében, amely megsemmisítette a katalán egyetemek rektorai által egy évvel korábban megfogalmazott kiáltványt, amelyben elítélik az október 1-jei népszavazás főszereplőire kiszabott aránytalan ítéleteket. A megsemmisítés iránti kérelmet négy professzor és egy hallgató nyújtotta be, akik valamennyien tagjai a Colectivo Universitario por la Convivencia (UpC) nevű egyetemi szövetségnek, amely korábban szintén ugyanezen okból fordult az ombudsmanhoz. A döntés indoklásában a bíró kijelenti, hogy az egyetemeknek meg kell őrizniük az ideológiai semlegességet, ezért semmilyen politikai álláspontot nem vehetnek fel, és ez a tilalom semmilyen módon nem érinti a véleménynyilvánítás szabadságát⁷³.

6. A spanyol kivételességtől az európai normalitásig?

A liberális-demokratikus államok, bár másképpen és mindenekelőtt kevésbé látható módon, mint az autoriter államok, gyakran folyamodnak a politikai ellenvélemények kriminalizálásának gyakorlatához⁷⁴. Spanyolország bizonyosan nem mentesül e gyakorlatok alól, amelyeket éppen ellenkezőleg, a közrendre összpontosító, különösen szigorú büntetőjogi és közigazgatási jogszabályok jelenléte erősít meg,

⁷³ <https://www.vilaweb.cat/noticies/els-jutges-ultrafranquistes-i-laberrant-engendre-de-la-neutralitat-de-lespai-public/amp/>.

⁷⁴ R. WATTS, Az egyet nem értés kriminalizálása, i. m.; J. BESSANT-M. GRASSO, La seguridad, i. m.

a katalán esettel is egyértelműen megmutatkozó tendencia a politikai konfliktusok "igazságszolgáltatására",⁷⁵ és végül, egyesek szerint a posztfasiszta elemek állandósága vagy a hiányos demokratikus fejlődés révén, ami különösen sebezhetővé teszi az illiberális törvényhozás és gyakorlat kockázataival szemben⁷⁶. Ezekre a kockázatokra a közelmúltban az Európa Tanács néhány dokumentuma is felhívta a figyelmet, amelyek aggodalmukat fejezik ki mind a büntető törvénykönyv fent említett, a közrendre vonatkozó cikkei, mind a LOPSC tekintetében. Az első esetben maga a Tanács emberi jogi biztosa fejezi ki ezeket az aggályokat a spanyol igazságügyi miniszternek címzett, 2021. március 11-i levelében, különös tekintettel a művészi kifejezés szabadságának a terrorizmus dicsőítéséről szóló törvény révén történő elnyomására, amelyet túl homályosnak tartanak a büntetendő magatartás meghatározásában. Fenntartások fogalmazódnak meg az olyan bűncselekmények fennmaradásával kapcsolatban is, mint a "korona megsértése", valamint a 4. bekezdésben leírt tendencia, hogy a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőeljárásokat kiterjesztik a kisebbségekhez valamilyen módon hasonló, nem kiszolgáltatott csoportokra, például a rendőrségre. Alig néhány nappal később az Európa Tanács egy másik dokumentuma⁷⁷ felszólította a spanyol kormányt, hogy reformálja meg az LO-PCS-t, amely rendkívül problematikus jogszabálynak számított a polgárok garanciái és a polgári szabadságjogok megsértésének kockázata szempontjából. A dokumentum emlékeztet az ebben a hozzászólásban tárgyalt összes problémára, megerősítve a közterületek ellenőrzésére és a tiltakozásra tervezett rendeletek "félig bűnöző" és ezért különösen sújtó jellegét. Végül 2021. június 4-én az Európa Tanács Jogi és Emberi Jogi Bizottságának újabb jelentése "Büntetőeljárás alá kell-e vonni a politikusokat a megbízatásuk gyakorlása során tett kijelentéseikért?" -
visszatérés

⁷⁵ Azt kifogásolja, hogy a büntetőrendszert tisztán politikai jellegű konfliktus szabályozására használják, amely mindenesetre egy több millió emberből álló tömeges és erőszakmentes mozgalomra vonatkozik, még akkor is, ha szigorúan jogi szempontból teljesen helyesnek tartja a katalán vezetőkkel szemben hozott ítéletet. V. M. L. CUERDA ARNAU, La sentencia del procés, in A. PENADÉS DE LA CRUZ, (szerk.), Informe sobre la democracia en España, Fundación Alternativas, 2019, 174 ff.

⁷⁶ – Lásd ebben az értelemben I. BERNAT-D. WHYTE, Post-fascism in Spain, i. m., a posztfasizmus fogalmának elemzésével összefüggésben, amelynek a szerzők szerint nemcsak a kulturális elemeket, hanem mindenekelőtt a legfontosabb állami struktúrák intézményi szempontjait is figyelembe kell vennie. J. BESSANT-M. GRASSO, La seguridad, i. m. Másrészt a spanyol kivételességet egy hiányos fejlődés összefüggésében elemzik, úgy vélik, hogy Spanyolországot "feltörekvő liberális demokráciának kell tekinteni, amely még mindig megbékél a polgárháború, az erőszak és az autoriter kormány sötét és nem túl távoli múltjával" (2. o.). Ezzel szemben azt állítja, hogy Spanyolország nem szenved semmiféle demokratikus deficitől, hanem bizonyos "fallas estructurales que afectan el sistema democrático"-tól, A. PENADÉS DE LA CRUZ, Introducción a Informe, i. m., 14.

⁷⁷ EUROPEAN COMMISSION FOR DEMOCRACY THROUGH LAW (KONTRAENICE BIZOTTSÁG), Spanyolország. Vélemény a polgárok biztonságáról szóló jogszabályról, Strasbourg, 2021. március 22.

a büntető törvénykönyv és a LOPSC reformját, valamint a katalán foglyok szabadon bocsátását javasoló kérdésben⁷⁸. A jelentést, amelyben a spanyol eset mellett a török esetet is tárgyalják, 2021. június 21-én nagy többséggel elfogadták.

Azok a kérdések, amelyekből ez a hozzászólás indult – hogy van-e kivételessége a spanyol esetnek a politikai ellenvélemények ellenőrzése tekintetében, és beszélhetünk-e a katalán függetlenség kriminalizálásának folyamatáról – ezért alapvetően pozitív választ találnak. Hasonlóképpen úgy tűnik, hogy a rendszeresség, a szenvedés és a sajátosságok e jellemzői megtalálhatók a közigazgatási eszköz és a bevezetőben említett büntetőjogi eszköz kombinációjában. Úgy tűnik, hogy az esettörténet és a közölt adatok egyértelmű jelzéseket adnak ebben az értelemben. A formális vagy szimbolikus kriminalizáció szempontjából különösen súlyos büntetőjogi jogszabályokkal állunk szemben, amelyekhez nagyon súlyos közigazgatási rendelkezések társulnak, amelyek a közrend kérdéseire összpontosítanak, és tartalmi szempontból e szabályok szisztematikus alkalmazása, legalábbis a büntetőjogi szabályoké. Meg kell várnunk a folyamatban lévő számos per eredményét, hogy lássuk, ez a jelentős kriminalizáció jogerős ítéletekben is megnyilvánul-e. A kriminalizáció e területein kívül ott vannak a Tribunal de Cuentas által hozott intézkedések is (hasonlóan az olasz Számvevőszékhez, de jelentős különbségekkel az autonómia és a politikai hatalom tekintetében), amely az évek során, és még a közelmúltban is, ismételten a Generalidad számos tisztviselője és politikusa folyószámláinak és vagyonának egyfajta "elővigyázatossági lefoglalását" hajtotta végre (csak a legutóbbi, 2021-es ítéletben mintegy 40-et) a 2017-es népszavazás előtti közigazgatások közül is. Ezeket az alanyokat közpénzekkel való visszaéléssel vádolják, például azért, mert kifejlesztették a Diplocat szolgáltatásait, amely ügynökség Katalónia imázsát terjeszti külföldön. A fent leírt közigazgatási büntetőjogi rendelkezéseken kívül tehát létezik a kriminalizációnak egy rendellenes formája, amely nem büntetőjogi területen és ezért nem rendelkezik védelmi formákkal, amely aránytalan büntetéseket (általában néhány millió eurót) szab ki a választási programok végrehajtásában "bűnös" alanyokra, és amely e szankciók kifizetésével kapcsolatos elővigyázatossági intézkedésként béreket foglal le, nyugdíjak és vagyon.

Ezek az intézkedések megerősítik a katalán függetlenségi mozgalom kriminalizálásának szisztematikus jellegét és differenciálódását (az alanyoktól függően). A legsúlyosabb büntetőjogi rendelkezések, mint például a lázadás, a politikai vezetés számára és

⁷⁸ Ezt követően – valószínűleg szintén ezen európai szinten képviselt álláspontok eredményeként – a jelen cikk végén a jelen cikk végén kegyelem útján történt a felszabadítás.

a közigazgatás elleni bűncselekmények (például engedetlenség) és a más politikusok és tisztviselők (de vezetők számára is) fenntartott számviteli feladatok, a terrorizmus, a közrend és a rendőri erők elleni bűncselekmények (a rendőrök elleni gyűlölet-bűncselekmények sajátosságával), valamint a LOPSC közigazgatási szankciói, amelyeket főként aktivisták és tüntetők ellen alkalmaznak⁷⁹. A kép teljessége érdekében a véleménynyilvánítás bűncselekményei, például a korona sértegetése vagy a terrorizmus "felmagasztalása" miatt emelt vádak és ítéletek, amelyeket különösen a művészek, és ismét a polgárok és aktivisták számára tartanak fenn.

E kutatás eredményei, bár még mindig részlegesek, megmutatják a kivételesség fent említett elemeit, és arra készítetnek bennünket, hogy elgondolkodjunk egy olyan dinamikán, amely az általa okozott szenvedés mellett veszélyeztetheti a spanyol állam demokratikus hírnevét, és más európai országokban is utánozó jelenségeket idézhet elő. Aggasztó például, hogy az olasz "biztonsági rendeletekben" vannak olyan rendelkezések, amelyek a tiltakozások és másként gondolkodók ellenőrzésének megerősítésére vonatkoznak, és amelyek sok ponton kifejezetten utalnak mind a spanyol büntető törvénykönyv, mind a LOPSC⁸⁰ rendelkezéseire. Ugyanilyen aggasztó a közelmúltban elfogadott "Police, Crime, Sentencing and Court Bill" nevű brit törvényjavaslat, amely megerősíti a rendőrség hatáskörét és jelentős korlátozásokat vezet be a polgári szabadságjogokra vonatkozóan, például annak előírásával, hogy egy vagy több ember által végrehajtott minden olyan tiltakozás, amely "súlyos zajt" vagy "kellemetlenséget" okoz vagy okozhat," 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. E feltételek homályossága, amelyek fennállását a rendőrség értékelésére bízzák, az itt tárgyalt spanyol jogszabályra emlékeztet. A közelmúltban Franciaországban is előterjesztettek egy törvényt, amelyet aztán kihirdettek, és amely eredetileg tartalmazott egy rendkívül ellentmondásos rendelkezést, amely a spanyol jogszabályok mintájára korlátozta a rendőrségi képek felhasználását⁸¹.

Az a tény, hogy ezekben az országokban csak a közelmúltban jutottunk el a közrendre vonatkozó szabályok szigorításához és a rendőrség hatáskörének kiterjesztéséhez, miután néhány évtizede elterjedten kriminalizálták a városi marginalizációt a biztonság nevében, és hogy Spanyolország valójában soha nem enyhítette péniszének igazságát mindkettőben

⁷⁹ Lásd még: M. VEHÍ et al., Amnesty, i. m., 99 ff. a kriminalizáció e különböző területeinek rekonstrukciójához.

⁸⁰ – A 2018. december 1-jei 132. sz. törvénnyé átalakított, 2018. október 4-i 13. sz. törvényerejű rendeletre és a 2019. augusztus 8-i 77. sz. törvénnyé átalakított, 2019. június 14-i 53. sz. törvényerejű rendeletre hivatkozom, mindkettő közismert nevén "Salvini-rendelet". Ezeket a hasonlóságokat tárgyaltam R. SELMINI, Dalla sicurezza urbana, i. m., 163 ff.

⁸¹ Az eredetileg a Loi pour une sécurité globale préservant les libertés-ben szereplő szabályt a Conseil constitutionnel a 2021. május 20-i 2021-817 DC határozatával alkotmányellenesnek minősítette.

azokat a területeket, amelyeket a helyi történelmek és kultúrák sajátosságainak és jellemzőinek fontossága szempontjából észlel. Ez azonban nem akadályoz meg bennünket abban, hogy felismerjük azt a pályát, amely ma számos európai ország egyesítését kockáztatja, és amelyben a véleménynyilvánítás és a politikai tüntetés szabadságának értékét továbbra is retorikailag ünneplik.

Mint már említettük,

Ha a liberális demokráciák azt állítják, hogy büszkék a polgári szabadságjogok, például az egyesülési szabadság és a demokratikus jogok, valamint a szabad és versenyképes választásokhoz való jog iránti elkötelezettségükre, akkor ugyanezek az államok és döntéshozóik miért nem üdvözlik (...) a társadalmi mozgalmakat és az eltérő vélemények minden formáját, mint a polgárok döntéshozatali folyamatokban való részvételének gazdag szövetének természetes részét?⁸²

A katalán eset tehát nemcsak a spanyol kivételességre világít rá, hanem hozzájárul ahhoz, hogy ez a kivételesség európai normalitássá váljon. Nem maradhat közömbös az a veszély, amellyel szemben a büntetőjog és a büntetőpolitika tudósai érzékenyek azokra a problémákra, amelyeket a büntetés kiterjesztése jelent annak minden formájában – beleértve a közigazgatási jog látszólag enyhébb formáit is – az emberi szenvedés és a demokráciát fenyegető veszély tekintetében.

⁸² H. BRABAZON, Kinek a biztonságát védi? Terrorizmusellenes jogszabályok és az eltérő vélemények kriminalizálása, in YCIS Working Paper, 43, Toronto, 2006, 3, citato in J. BESSANT-M. GRASSO, La seguridad, i. m., 2.